

Nemunas

Nr. 33
(351-792)

2011 m.
spalio 6–12 d.

Kaina 2,50 Lt

KAUNO KULTŪROS IR MENO SAVAITRAŠTIS

Kauno Laiptai

3-8 p.

Proza

Vladas KALVAITIS

Poezija

Ernestas NOREIKA

Algirdui VERBAI – 70

Gasparas ALEKSA

Tolstantis perkūnijos grumėjimas

Etažerė

Aušra KAZILIŪNAITĖ

Martyno ALEKSOS nuotraukose – Laimonas Pautienius (Enrikas), Vaidas Vyšniauskas (Edgardas) ir Raminta Vaicekauskaitė (Liučija).

„Jei reikėtų sukurti operos vizitinę kortelę, nedvejodama išrašyčiau du žodžius: „Tobulas skonis.“ Jau seniai Lietuvos teatruose teko matyti spektaklį, kurį su malonumu žiūrejau, sudar didesniu malonumu klausiausi, kuris pribloškė subtilumu“, – po Gaetano Donizetti operos „Liučija di Lamermur“ premjeros Kauno valstybiniame muzikiniame teatre sakė muzikologė Alina Ramanauskienė.

Apie šį spektaklį skaitykite kitame „Nemuno“ numeryje.

Audronė MEŠKAUSKAITĖ

Ugnė KRAULAIKYTĖ

Kam pasisekė
susapnuoti
ateitį?

2 p.

Kas slepiasi
po rašmenimis
ant Babilono
sienu?

9 p.

www.nemunas.net

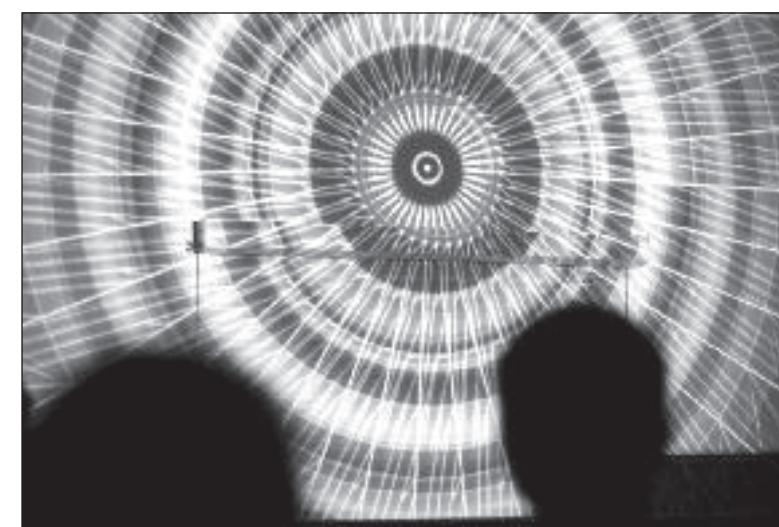
Kam pasisekė susapnuoti ateitį?

Audronė MEŠKAUSKAITĖ

Laisvės alėja visada buvo ir bus pagrindinė Kauno arterija, kad ir kokios nuotaikos joje tyvrotų. Šios svarbios miesto gatvės mitologija formavosi ne vieną dešimtmetį, todėl ir jos apibūdinimų spektras labai platus. Laisvės alėja tapo tam tikru vaizdiniu – atskirta nuo kasdienybės ir susieta su fiksuotais tolimos praeities vaizdais, o kartu – iš kartos į kartą su patirtimi perduodama atmintimi. Kiekviena miestiečių karta turėjo savo alėjos īvaizdį, kuris bėgant laikui klojosi vis nauju ir formavo vis kitas idėjas. Vien jau gatvės pavadinimų kaita gana iškalbinga: Nikolajaus prospektas (1847 m.), Kaizerio Vilhelmo gatvė (1918 m.), Laisvės (1919 m.), Stalino (1946 m.), vėl Laisvės alėja (1961 m.). Atmosferos, aplink tyvrančių nuotaikų kitimas taip pat labai ryškus: nuo provincialis imperijos miesto neišvaizdžios gatvės iki triukšmingos laikinosios sostinės bohemiskų kavinių alėjos, nuo ištuštėjusios sovietų imperijos vado vardu pavadintos alėjos iki traumuo to Nepraklausomos valstybės Antrojo miesto centro.

Tiesa, šiandien ir Kaunas, ir Laisvės alėja turi tarsi atstovėti ir išbūti laiką, kuris spalvinamas paciomis niūriaujomis spalvomis. Nepaliaujamai kalbama apie gyvybingumo grąžinimą, kuris buvo lyg ir pasitraukęs, visiškai išblėsęs. Mes nesugebame sukurti alėjos tokios, kuri mus pačius trauktų. Gal tai buvo (norisi tikėti, kad jau galime vartoti būtajį laiką) natūrali pauzė ir stabtelėjimas ieškant naujų gyvenimo formų. Deja, tai, kas Laisvės alėjoje prarasta jau negrąžinamai, leidžia kalbėti ir apie objektyvias priežastis, lėmusias jos identitetą bei svarbos miesto gyvenime naikinimą. Suniokota tiek, kad lyg ir neliko ant ko statyti ką nors nauja. Todėl formuojant šiandienos traukos vietas labai svarbu prisiminti anksčiau čia besiklosčiusi gyvenimą ir atsiverti ryškiai į įtakai ne aklai pritaikant, o de-dant pagrindą ir transformuojant.

VDU menų galerija „101“ bei Daiva Citvarienė ėmėsi naujo meno projekto „Laisvės alėja. Atminties sapnai“, analizuojančio Laisvės alėjos praeitį, istorinę atmintį ir reflektuojančio naujas jos formas. Tai ne tiesioginis „gaivinimas“, o mėginimas daryti įtaką

joje nebūnama, ji – tik susisieki-mo erdvė, gatvė, kuria einama iš vieno taško į kitą?

Projektą sudaro kelios dalys. Pirmąją gatvės praeivai jau stebėjo savaitgalį. Iki spalio 1 d. įvairoje erdvėse buvo galima netikėtai aptikti menininkų, pristatantį gana keistų idėjų rezultatus. Visus juos siejanti tema – Laisvės alėja – koletyvinės ir personalinės atminties vieta – atskleista skirtingomis, tačiau beveik visais atvejais su technologijomis susijusioms formomis. Jos labai palankios kuriant iliuzinius, reliatyvioje, efemerijoje erdvėje tyvrančius kūrinius, nes organizatoriai įsitikinę, jog nepapasako-ti atsiminimai yra tik sapnai, tik iškraipyti praeities fragmentai. Tokia stilistika ir rėmėsi menininkai, mėgindami jungti esamą realybę, konkretius praeities faktus ir kartu kurti fikciją, vizijas, nukreiptas į dabartį. Atminties refleksija gali išvesti iš sapno būsenos, todėl imta stebeti tai, kas vyksta aplink.

VDU Politikos mokslo ir diplomatinės fakultete Gedimino gatvėje buvo pristatyta videoinstalacija „Kasdienybės refleksija“, kurią sumanė Remigijus Venckus su VDU Menų fakulteto Šiuolaikinių menų katedros studentais. „Šiandien mes jau beveik visi sunkiai įsivaizduojame gyvenimą be fotografavimo, nesiliajančio vaizdų kaupimo. Net ir aš nesu išimties. Todėl sumanėme sąmoningai imti stebeti kasdienį gyvenimą, fiksuoći jo nuotrupas ir kurti videoinstaliacią“, – pasakoję R. Venckus. Dar vienas jo darbas sumanytas kitų gyvenimo fiksavimo galimybų kontekste. Tai jau pamažu nykstantys ir primirštami atvirlaiškiai. Kauno centriniu pašto pagrindinės salės prieigose pristatytas garso ir videoperformansas „DATA.TXT“, kurio pagrindas – vienas kitam studen-tų rašyti atvirlaiškiai. Keistai susipynusi istorija perpasakota įtraukiant asmenines patirtis, tačiau videoperformanse ji gal buvo per mažai artikuliota, vaizdas

ir garsas užgožė istoriją ir gąsdino į paštą įprastais reikalais užsu-kusius miestiečius.

Tautvydas Bajarkevičius pakvietė šiek tiek kitaip pasivaikščioti po alėją. Su ausinukais, skambant garso takeliu „Alėjų alėja“, kuris dedikuotas audio-pasivaikščiojimui. Pereiti įprasta gatve, tačiau girdēti jai ne itin būdingus garsus, surankotus iš pačių skirtingiausiu pasaulio vietų – nauja patirtis. „Nors šis audio-pasivaikščiojimas atrodo gana efemeriskas kūrinys, vis dėlto jis susijęs su labai konkrečiais jusliniais dalykais. Man Laisvės alėja siejasi su pasivaikščiojimų vieta, nes ji labai ilga, tiesi. Nauji garsiniai pojūciai padeda sąmoningai suvokti įjėjimo veiksmą, jি stebeti, o mūsų gatvę įpinama į platu pašaulinių kontekstą. Tai nuotaikų ir garsų peizažas, galintis suteikti hipnotinę patirtį vaikštinėjančiam, nes garsai keistai susipina su vaizdu, kartais net kontrastuoja“, – apie savo sumanymą pasakojo T. Bajarkevičius.

Kauno centriname knygynėne taip pat buvo galima keliauti „Ap-link pasauli per Laisvės alėją“. Taip pavadintas Jurgitos Remeikytės ir Kosto Jūro sumanymas. Menininkams Laisvės alėjos tiesiąja, kuri T. Bajarkevičiu atrodė labai ilga, norėjosi pratęsti aplink visą Žemės rutulį. Vėliau Google map padėjo mastelių ekvilibrustai, ir dabar Laisvės alėjos pastatai turi atitikmenis kitose Žemę juosiančios linijos vietose. Taip „Versalis“ atsiduria ant Kolumbijos ir Peru sienos, Dramos teatras – Atlanto vandenye, o soboras – Australijos dykumoje. J. Remeikytės savo darbą labiau įsivaizduoja perduodamą medijomis, bet labai džiaugėsi galimybe tiesiogiai įjį pristatyti knygyno lankytojams, nes kūrinys tapo lyg ir gyvesnis, išraiškingesnis.

Paskutinę projekto pristatymo dieną Laisvės alėjoje skraidė sunkiai atpažįstamas objektas. Keistas lakojantis daikčiukas – radio bangomis Ramūno Armono valdomas lėktuvėlis – kiek neįprastu rakursu filmavo tingius sekmadienio įvykius gatvėje ir rodė praeiviams. O visai netoliiese, prie vis dar purslais trykštančio fontano, Aurelijos Maknytės zukis atėjo į pasimatymą. Atėjo ir pirmiausia skaitė laikraštį, nes... „visada daro tik tai, ką nori daryti“. Menininkė jau gana seniai vaikšto paskui savo zuikį ir stebi gyvenimą, taip pateikiantį netikėtumą.

Visi Laisvės alėjos viešosių erdvėse pristatyti darbai puikiai pritaikomi virtualiai erdvėi, todėl ten laikui bėgant juos ir rasime. Virtualus Laisvės alėjos „atminties archyvas“ – projekto tinklaraštis – turėtųapti tam tikru meninių idėjų ir diskusijų šaltiniu, kuriame kaupiamos kauniečių asmeninės istorijos, susijusios su Laisvės alėja, literatūros bei mokslo tekstai, fotografijos ir kitų dokumentiniai bei meniniai šaltiniai apie alėją ir jos bei joje gyvenančių, dirbančių, kuriančių žmonių istoriją (-as). Apsilankytį galima adresu: <http://projectaleja.wordpress.com>. Taip projektas bus tėsiamas ir pildomas įvairiausio pobūdžio „dokumentacija“. Iki kitų metų, nes organizatoriai tiki, jog tai ne vienkartinis sumanymas.

Projekto archyvo nuotraukos

Vladas KALVAITIS

Vidurnakčio vaiduoklis

Spaudai ruošiamu romano „SRB“ išstrauka

Gražinos Viktorijos PETROŠIENĖS nuotrauka

Mane pažadino keistas jausmas, keisti dygtelėjimai rankoje.

Buvo šilta ir jauku. Pirmą kartą po visų etapų, eitynių, karantinų ir šalių pajutau, kad gyvenime, be mūsų dvokiančių skudurų, yra kai kas malonesnio – apatinės kelnės ir marškiniai, medžio drožlių prikimstas čiužinis, vatinė pagalvė su užvalkalu, švari paklodė ir stora antklodė. Nendrišau pramerkiti akių. Suvokiau – per ankstį prabudau. Aplink visi parpę, garsiai pūtė į ūsą. Iki rytinio šurmilio, matyt, liko kelios valandos. Galimybė tučtuojau vėl saldžiai, kaip vaikystėje, užsnūsti atrodė nepaprastai patraukli. Trikdė tik tie dygtelėjimai. Nedvejojau – šalia pagalvės, ant pusiau sulenkto rankos krumplių, krinta lašai.

Tekšt... Tekšt... Tekšt...

Kas penkios sekundės. Lašai stambūs ir sunkūs. Pamaniau, prakiuro lubos. Nesąmonė! Iš kur vanduo, jei lauke ne mažiau nei keturiaskesimt? Ir lašai šilti. Ar neatsitiko nelaimė gulinčiajam viršuje?.. Betgi varvėt ant klubo ar šlaunų, ne galvūgaly. Miegas pamažu tololo.

Tekšt... Tekšt... Tekšt...

Praplėšiau vokus. Tekšejo tirštą, raudonas skystis. Kraujas! Nerimas sukaustė sañarius. Ranka tarsi priaugo prie čiužinio. Žvilgtelėjės į barako vidurį visiškai sumišau. Gale stalo, ant taburetės užkėlės dešinę koją, stovėjo susikūrinęs vyriškis ir rükė. Mačiau ilgą, siaurą nugarą, aptemptą užplautais apatiniais marškiniais, tirtancius lyg nuo šalčio pečius, gumbuotą, tankiai rusvais plaukais apželusį pakauši. Retkarčiais jo dešinioji, svirstelėjusi drauge su degančia cigarete, nubrėždavo trapų šviesos puslankį. Priesais ji, įsmeigta į juodą stalą lenta, blausoje lemputes šviesoje kraupiai švytėjo kraujuotas suomiškas peilis.

Užsimerkiau, mègindamas save įtikinti, kad vis dar sapnuoju. Būtų nesudėtinga, jei ne tie nelemti „tekšt... tekšt... tekšt...“ Tiesa, dabar kapnojo rečiau. Neužgesinta ciga-

retės nuorūka nuskrido pastalėn.

Tuo pačiu metu sugriaudė gergždžiantis vaiduoklio balsas:

– Kirmijat, klipatos! Galėjau kaip meitėlius išskerst...

Niekas nė nekrustelėjo. Matyt, tokią kaip aš buvo ir daugiau, bet dėjos iki miegą. Vyriškio įnirsis nepalaujamai augo.

– Ar yra, jo... matj, koks nors budintis, ar ne? Išdvését?

Užkrosnyje sukrebždėjo.

– Aš... – prisipažino miegūstas jaunikaitis plokščiu veidu, liesas išstypėlis.

– Lék į vachta. Pasakyk, kad Ržyj papjovė Barmeną... Dumk, dumk! Ko stovi kaip tas... per vestuves?

Vaikinas išsižiojo, skėstelėjo rankom, tarsi nesuprasdamas, ko iš jo nori šis naktinis svečias, vis dėlto susivokė, stvėrė bušlatą ir nurūko durų link.

Netrukus į baraką išlėkė vienplakis gydytojas, ant chalato užsimetės kailinius, ir penki ar šeši viršilos Svolocius pamainos prižiūrėtojai.

Gydytojas šoktelėjo ant taburetės.

– Ne-be-gy-vas! Nukelkit!

Patampę už kojų prižiūrėtojai pažadino keletą kalinių. Šie iš migūritosi nenoriai, įtarai ir baugščiai dairydamiesi.

Trys vyrai nukélé Barmeną nuo gultų ir paguldė ant neštuvų. Ilgas, negesintų kalkių spalvos kūnas su plona, perregima kaip rūkomasis popierius oda žadino šleikštulį. Per siaurą, įdubusią krūtinę iki pat bambos dryko ryški tatujuotė: gigantiškas, išverstomis akimis grifas neše jauną, besiblaškancią merginą.

Kaliniai apdengė Barmeną jo paties kraujuota paklode ir išnešė. Pasukui juos ištursono gydytojas su prižiūrėtojais. Liko Svolocius ir du bendrai.

Ryžyj kiutojo galustalėje, surakinės smilkinius rankomis. Svolocius priėjo prie jo ir užmetė dešinę šlaunių tvenkiasi juodi debesys.

– Už ką tu... ji?... A?...

– Taip jau nutiko, pilieti viršininkė!... Prakeiktais kvaila istorija!... Pra-silošiau... Pastaruosis penkerius metus su Saša buvom lyg ir draugai: gulėjom greta, édém, kaip sakoma, iš vieno dubenėlio... Dalijomės viskuo, ką turėjome. Duona ir druska labiau rūpinasi aš. Saša neišrankus. Yra – gerai, néra – irgi gerai. Apskritai – padaras nenuspejamas. Jo nuotaika – kaip gilaus rudens diena: čia saulė blyksteli, čia vél dergl! Kartais malonus, šiltas, nors prie žaizdos dék, kitasyk – atžarus, užgaulius, nuodingas kaip kobra. Galéda vo dienų dienas pilti įvairiausias istorijas ir anekdotus, bet paskui keletą savaičių nepratardavo né žodžio.

Kai pradėjom bendrauti, Saša ryte rijo knygas. Skaitė detektyvus, vėliau metési prie klasikos. Grauzė Dostojevskį ir murmėjo: „Va kaip, va kaip reikia rašyti!“ „Nusikaltimą ir bausmę“ ir aš bandžiau įkirsti. Perskaičiau keletą puslapiai – nieko ne supratau. Tarsi ne rusiškai būtų parašyta. O Barmeno galvą Dostojevskis susuko ne juokais. Kartą pasigyrė rašas romaną, tik vargu ar šis išvysišas dienos šviesą... Romanas dienos šviesos neišvydo: po kelių mėnesių didžiulė šūsnį popieriu su metė į krosnį. Manau, stigo kantrybės, o gal dar ko nors... Iš naujo pri-gulė prie anglų kalbos, vėliau kas antrą vakarą émė lakstyti pas vieną italą – susidomėjo italių kalba. Po poros savaicių ümai išstojo į domino lošėjų klubą. Bene tris mėnesius truko šis visiškas atspalaidavimas, azartas ir džiūgavimas. Staiga – lyg į duobę. Visą pastarajį pusmetį drybosojo ant gultų ir maštė. Apie ką, nežinau. Nesigyrė. Štai toks tas Bar-menas. Ir dar... Į mūsų sueigas neida-vu. Duoklės iš zekų nerinkdavo. Man teko stengtis už du. Aborigenės aky-las, viskā matė ir vadino mane asilu.

Supratau – virš Barmeno, mano draugo Sašos, galvos niaukstosi dangus, tvenkiasi juodi debesys.

Tarp jūdviųjų perbėgusi katė émė

virsti didžiule juoda pantera, ypač po apsižodzia vimo penktąjį barako džiovykloje. Čia bent kartą per savaitę susirinkdavome palošti „akę“ ir pačiurknoti čefyro. Paskutinių sykų išėjė pamatėme iki mėlynumo įkaitus Aborigeną, smulkiai žingsneliaiši laikstantį po tvankią, dvoki nuo džiūstančių veltinių ištvār ir keiksnojantį lagerio viršininką Barachuliną: „Pe-de-ras-tas! – spigiai klykė jis, draskydamas tirštai plaukuotą lyg orangutango krūtinę. – Šunsnukis!..“ Prie valgyklos lie-pė prisiūti tuos prakeiktus numerius. Užviriau kaip Tulos virdulys. Išdrožiau Barachulinui, kad man tie numeriai reikalingi kaip zuikiams savi-veikla. Jo aksys išsprogo ir pagrasino apie zuikių saviveiklos reikalus suda-rysias galimybę pamąstyti karcerję ar bure. „Nebijok, nepasodins! – vyp-telėjo Saša. – Juk ne vieną kartą žadėjo... Néra ko purkštauti ir vaidinti skriauzdžiamą. Pats gerai žinai: jis sa-vu nesodina.“ – „Kaip suprasti – „sa-vu“? – Aborigeno aksys įsiplieskė, lyg dumplių išpūstos žarijos. – Tu ką? Mane į bildukų sarašus įtraukei? Kla... klausyk! Galvok, ką kalbi!“ – „Oi, Grigorijau Ivanovičiau! – šyptelėjo Bar-menas. – Bildukų lagery – devynios galybės. Kaip pas šunį blusų. Jais rū-pinasi Kūmas. Tu atlieki svarbesnę mi-siją.“ – „Atleisk, nesuprantu, Aleksandrai Didysis! Mano protas ne toks švie-sus, aštrus, guvus ir lakus kaip tavo. Mažumėlė pritemęs, prigesęs... Jei gal-i, paaiskink – nuolankiai prašau. Kiekvieną tavo genialų žodį prarysius kaip šuo kaulą.“ – „Su didžiausiu ma-lonumu, Grigorijau Ivanovičiau! – linktelėjo galva Saša, tēsdamas Aborigeno pastiūlytą sarkastišką intonaciją. – Užduosi keletą klausimelių: ko labiau bijo zekai? Barachulino ar taves? Atsakymas vienintelis – taves! Kas lageryje įvedė tokią tvarką, kokia yra dabar? Lagerio viršininkas ar tu? Tu! Kaip manai, ar Barachulinas nežino, kad kiekvienoje brigadoje trys penki tavo plėškai, tavo piratai terorizuoją visus zekus: nuvelka iš na-mų atsiustus šiltesnius drabužius – megztinius, šalikus, pirštines, kojines;

atima visą maistą, palikdami tik kruopas bei džiūvėsius? Žino. Net labai gerai! Žino ir tai, kad vienam ar kitam pasipūteliui maištininkui, bandančiam nugalėti vergišką paklusnumą, perpjaunama gerklė, sutraiskomas kaklo slankstelis. Jis dedas nematas. Jam tai naudinga! Kaip galvoji, ar galėtų per vieną naktelę jus surankioti ir uždaryti į burą? Be didelio vargo. Ne-uždaros, nes nenaudinga. Tu, Grigori-jau Ivanovičiau, jo rankose esi lyg bi-zūnas, lyg rimbas. Dvigubas rimbas: ir fizinius, ir smurtinius... Su savo komanda jam garantuoji ramybę ir patogų gyvenimą, saugų miegą.“ – „Giedi kaip iš natų! – subaubė Aborigeną. – Už tokias filosofijas esi vertas ne penkiolikos, o dvidešimt penkerių metų arba devynių gramų švino į pakaus! O aš tau nuolaidžiavau, nenujaudamas, kad savo užantyje šildau tikrą gyvatę...

Iš tolios pasigirdo trimito aidas, skelbiantis vakarinį patikrinimą. Išsiskirstėm. Aborigeną šio pokalbio neužmiršo.

– Ar negali trumpiau? – paprie-kaištavo Svolocius, nors iš jo pov-yzos ir ramaus veido neatrodė, kad skubėtu.

– Gal ir galėčiau, pilieti viršininkė, bet viskas, kaip man regis, svarbu. Kalbėtojas aš prastas. Leiskit išsišnekę... Pirmąkart taip ilgai vog-rauju, turbūt ir paskutinį!..

– Varyk, varyk! Velniai tavęs ne-matė.

Ryžyj susisuko naujų „ožkos ko-jyčę“.

– Sašos gyvenimo būdas toliau siu-tino Aborigeną. Jų santykiai visai pa-slėj, kai Saša sutiko dirbtį vyriausiuoju virėju: „Sučilsia, skatina!“ – griaudėjo Aborigeną visiems sutiktie-siems. – Tegul kaltina save, išgama.“

Nukelta į 7 p.

¹ Parsidavė, gyvulys!

Algirdui VERBAI – 70

Tolstantis perkūnijos grumėjimas

...poezija – tai mano pabėgimas

Gasparas ALEKSA

Troškimas išsisakyti svarbus kiekvienam žmogui. Poeto bėda – o gal laimė? – kad išsisako vieništėje, visiško intymumo su pačiu savimi akistatoje. Todėl dažnas, ypač rečiau būnantis viešumoje, ir blefuoja: rašau, kaip man atrodo! Nepatinka? Neskaitykite...

Algirdas Verba niekada neslėpė, kad nori būti išgirstas. Gal toks „išorių“ išspareigojimas ir artino poeto žūtį – juk kankino savo kūną ir sielą įki įniršio, rezonuodamas asmeninę patirtį ir aplinką. Save ir pasaulį jautė sūnaus palaidūno, grįžtančio į Tėvo namus, širdimi. Nuostabą kelia ne bent tai, kad lyg vaikas, bijantis fizinio skausmo, pats kūrė ir sąlygojo saviosios kančios priežastis.

Kai aplankiau Algirdą vieną iš paskutinių kartų – jau sunkiai vaikštanti, labai pasiligojusi, bet sulaukusį naujausio eilėraščių rinkinio „Orkestro duobė“ – tituliname knygos puslapyje užraše: „Ponui Gasparui – poetiškiausiam ir daktariausiam žmogui – atmink merdintį poetą – Su meile – Vilnius, 1996. X. 9 Alg. Verba.“

Šis testamentinis išrašas dažnai verčia mane prisiminti poetą, kurio žodis mūsų kultūros akiratyje ir gaudesye primena tolstantį perkūnijos grumėjimą – jau nebebaiss, bet vis dar nevaldomą, susiliejantį su kitaikas kasdienybės gaudesiais ir – galbūt? – skęstantį rudens saulėlydyje, tačiau vis dar sukrečiantį gyvastingumu.

Poetui tolstant į nezinį, iš jo eilėraščių išrūko buitiškieji dūmai, liko tik būtiškoji ugnis. Neteko reikšmės ir rašytojo gyvenimo būdas, liko poezija.

Atsimenu, kaip atidžiai Algirdas skaitydavo kitų kolegų kūrybą: nusims, būdavo, akinius, įsmeigs mėlyną žvilgsnį į tekstą, o radęs jam patikusią negirdėtą metaforą kilstelės antakius, syptelės ir akimirką patylės, prieš ką nors pasakydamas.

O juk savo eilėraščius skaitydamas viešumoje jis griaudėdavo pilna balso galia!

Artėjant A. Verbos 70-mečiui, asmeniniame archyve aptikau net aštuonę niekur nespausdintų poeto eilėraščių ir nepublikuotą mudviejų pokalbio garso išrašą. Spėju, kad rastieji eilėraščiai rašyti jau fiziškai išsekus, paskutiniaisiais gyvenimo metais.

Juodraščių poetas nesaugojo, jie suglamžyti dūlėdavo sumesti ant stalio arba nuskridę po stalui. Algirdas mėgo pabaigtą eilėraštį dailiai perrašyti ant balto lapo, bet laikui bėgant rankraštis pagelsdavo, nuo dažno skaitymo bičiuliams susiglamžyavo – tuomet ir jis nuguldavo šalia juodraščių...

Minimus aštuonis eilėraščius gavau iš poeto rankų per paskutinį mudviejų susitikimą, prieš jam išvažiuojant į paskutinę vasaros kelionę, į Nemakščius, kai Poetas amžinai pabėgo iš „žvėryno“ į nuostabią gimtinės Rimtį...

Nepublikuotas interviu, arba šviesos šešeliai...

Pokalbiu su A. Verba užrašiau 1996-03-30 jo namuose Žvėryne, neturėdamas tikslos publikuoti. Snekėjomės apie spaudai renegiamą jo eilėraščių rinkinį „Orkestro duobė“, kurį trūks plyš apsiėmiam išleisti...

– Algirdai, ar esi laimin-gas žmogus?

– Kas yra laimė? Nelaimingai mylėti yra laimė... Man tai daug reiškė. Ypač jaunystėje. Merginos audringai mane šturmudavo ir tuo pat audringai palikdavo...

Pavasarį paneriu šlaite džiaugtis šokuojančia varale, girdēti paukščio giesmę, matyti žibutės žiedą... Man tai – didesnė laimė negu, pavyzdžiui, žavėtis Gariūnų berniuko nauju mersedesu.

– Gal tu tiems Gariūnų berniukams tiesiog pavydi?

– Na, jau! Ko, ko, bet parvydo jausmo tikrai neturiu! Kaip netrokštū ir garbės, turto.

– Algirdai, tave galima pavadinti pikčiausiu Lietuvos poetu. Ypač skaitant naujausios knygos rankraščius...

– Man atrodo, Gintaras Patackas už mane piktėmis.

– Antanas A. Jonynas televizijos laidoje sakė, kad Patackas žaidžia pyktį, o tavo pyktis plaukiąs iš vidaus, iš giliai...

– Prisipažistu, kartais nekenčiu

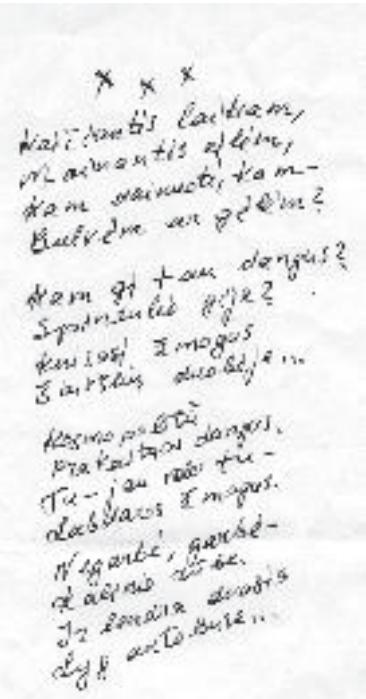
savęs, nekenčiu gyvenimo. Būna, kad ir žmonių nekenčiu.

– Kodėl esi tokis įniršęs ant artimųjų, kodėl žurnalistams pasakojii, kad boudauji, esi vienišas?

– Skurdus visas mano gyvenimas. Studentaudamas dažnai po trejetą ir daugiau dienų nevalgydavau. Dabar galu badmirauti ir mėnesi. Esu visiškai sugraužtas skurdo. Tai prasimūša mano poezijoje. Politikai giriasi ir pučiasi: ak, kokie mes, lietuvių! O paprasta močiutė Velykoms negali verbos nusipirkti... (kai pašnekesi įrašinėjau, neatkrepiu demesio, kokį kalambūrą Al-

Algirdas Verba dalyvavo neigalių protesto žygije „Nugalék save“, kuris prasidėjo Aušros vartuose, vyko Vilniuje, Kaune, Nidoje, Klaipėdoje ir pasibaigė Palangoje.

Mirties taip pat daug mano poezijoje. Ir gyvenime, beje. Mano pusbroli, kino dokumentininką Robertą Verbą, sugraužė skrandžio vėžys. Kai pamačiau jį karste, pašiupau. Sulysusį kaip vanago jo veidą dabar kasnakta sapnuoju. Mano anūkas, dar visiškas kūdikis, kai me melioracijos griovyje nusken... Daktare, aš alsoju mirtimi...

Poetas turi mirti jaunas. Man jau per daug šito pasaulio. Kad ilgai gyvenu, turėčiau dėkoti Dievui ir tėvui. Bet pagalvoju: gal reikėtų baigti. Bėda, kad man žinomas saživudybės formos labai durnos ir neestetiškos. Va, eutanazija – kas kita!

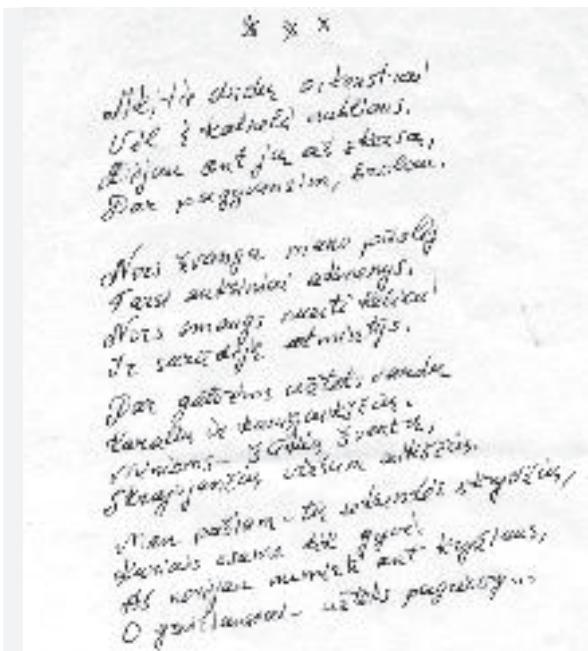
Labiausiai aš bijau fizinės kančios... Bijau likti prirakintas prie lovos. Juk jau dabar jaučiuosi kaip vabzdys nuplėsta sparneliais...

– Gal jaudiniesi ir bijai dėl naujausios knygos?

– Meniškumo prasme? Ar per daug pakaruočių eilėraščiuose?

– Mane gelbsti gezinė ritmika, klasikinė forma. Aš niekada nebūsiu Strelkūnas. Jis savo lygi išlaiko. Mane kelias kitas. Mane žavi Baudelairas. Kaimas iš mano gyvenimo dingo – tu tiu!.. Teisybė, Žvėryne rytais gieda gaidžiai, o dieną gali

Laisvas – kaip debesys
ir vanduo

Nujaučiu, kad Algirdas nemigos naktimis nuolatos žvelgė į savo mirties veidą, taip bandydamas poeziuje pasiekti neribotą laisvę, nors psychologai teigia, jog šnekos apie savižudybę tėra nevilties šauksmas, skirtas artimiesiems ir bičiuliams.

Daugeliui gali atrodyti, kad Algirdo gyvenimas buvo vien tik kančia, ir niekas daugiau. Bet iš tikrujų už viską šiam pasaulyje svarbesnė jam buvo poezija. Tai supratau bandydamas suvokti poeto mąstymo būdą, jo minčių slinktį ilguose mudviejų pasišnekučiavimuose. Jam – nelyg kokiam japonų kamikazei ar Pilėnų kariui savižudžiu – mirtis neturėjo galios, neatrodė baisus, viską naikinantį įvykis. Mąstymas apie mirtį, savo mirtį, iš pagrindų keitė Algirdo požiūrį į materialųjį pasaulį. Jis pamažu atsisakė daugelio buities reikių, sąmoningai vienišėjo ir dar būdamas gyvas mokėsi mirties. Galiausiai Poetas tapo visiškai laisvas, išsvadavo iš kasdienybės rutinos – kaip debesys ir vanduo. Žinoma, tokia asmenybės laisvė – klai-ki kančia artimiesiems... Bet menininkai mėgsta pavojingus žaidimus. Apie mirties paslaptį juk mąstė ir Samuelis Beckettas... Apie ką Becketto kūryba? Apie mirtį! Ypač pjesė „Belaukiant Godo“...

Galbūt ir Algirdui per mirties vaizdinius atsivedavo poezijos laukas, buvo geriau girdimi gyvybės virpesiai? Zinau, kad jam skaudžiai reikėjo „tu sekundės skrydžių, kuriais esame tik gyvi...“

Deja, pasak Wittgensteino, mirtis niekada nebus mūsų patirtis.

Algirdas VERBA

Ar užteks šioj žemėj atpirkėjų,
Ar užteks šioj žemėj pranašu,
Taip, kaip supirkėjų ir tiekėjų,
Arba priešu – nedraugų aršių?

Ak, neprieteliai, aš jums kaip Kristus
Numazgosiu kojas pranašams.
Nuodėmiu juodų imas lietūs kristi,
Ir lenkuosi jų pirmieiams lašams.

Ir palaiminta ta atgaila,
Išperkanti mano Kaino kaltę,
Ir palaiminant jos galia,
Sugebanti mirusį prikelti.

Patepimą tarsi įkvėpimą
Teikiantį – aš jūromis einu.
Tarsi jūros ligą ar supimą
Primu aš antplūdį sparnų...

Ak, tie dūdū orkestrai
Vėl į kalnelį nubliaus.
Déjau ant jų aš skersą,
Dar pagyvensim, brolau.

Nors žvanga mano pūslėj
Tarsi auksiniai akmenys.
Nors smaugis nueiti kelai
Ir surūdiję atmintys.

Dar gatvėmis užteks vardų
Karalių ir kunigaikščių.
Mnioms – šūkių šventų,
Skrajojančių viršum aikščių.

Man pačiam – tu sekundės skrydžių,
Kuriais esame tik gyvi.
Aš norėjau numirti ant kryžiaus,
O greičiausiai – teks pagriovy.

Keičiantis laikam,
Mainantis eilėm,
Kam dainuoti, kam –
Bulvėm ar gélém?

Kam gi tau dangus?
Spindulio gija?
Knisasi žmogus
Šiukšlių duobėje...

Kosmopolitu
Prakaituos dangus.
Tu – jau nebe tu –
Labdaros žmogus.

Negarbė, garbė –
Kalinio rūbe.
Ir bendra dvasia
Lyg autobuse...

Senovės Romos katakombos,
Krikščionių mūs vieta šventa.
Ir tarsi nesusprogus bomba
Ten kaukolė taip išsiepta.

Ir išsilydžiusi malda,
Sustengusi ant urvo plytą.
Lyg ta pačia skaudžia gaida
Kas ryta man gaidys praplyštu.

Sugriuvę, sutrupėjė laiptai,
Užgesus pelenų liepsna.
Šypsniai šventųjų išsiklaipo
Mūs mylimųjų šypsena.

Be lūpų, be dantų, akių –
Ten kaukoles po vieną išmeta.
Tave su abitu sunkiu
Bučiuoju tarsi šventą išmatą.

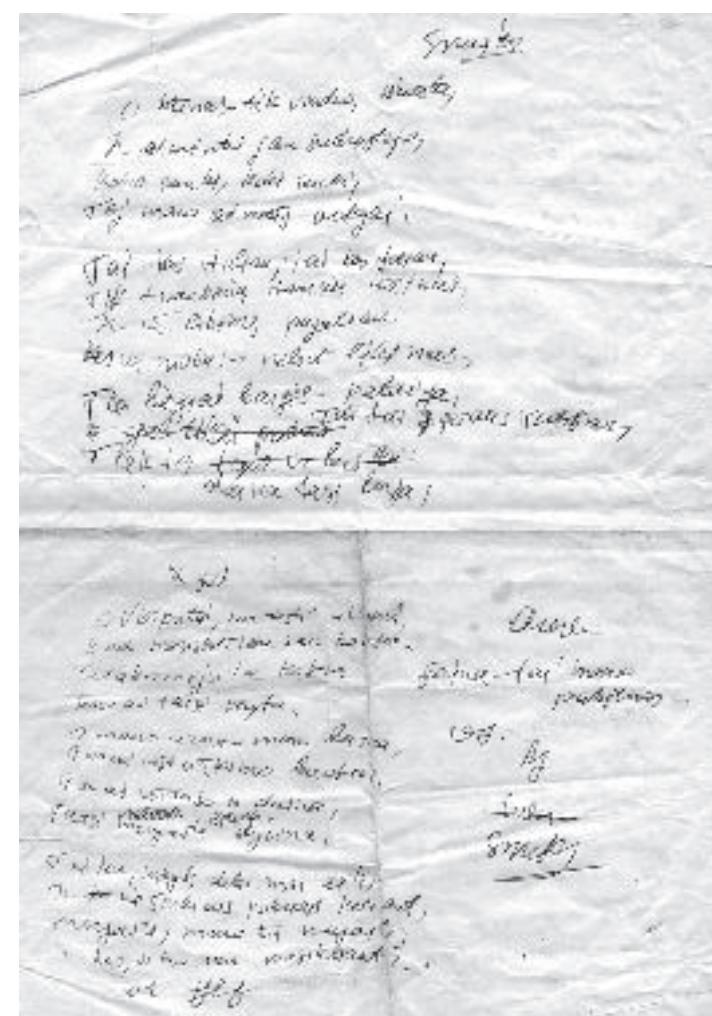
Tai katakombose nunėre
Šikšnosparniai šventus raštus.
Ir vėl, ir vėl – legionieriai,
Plūste užplūstantys kraštus...

O kūnas tik vanduo, druska,
Ir atmintis jau sudrumstėja,
Kokia sunki – kodėl sunki? –
Toj mano atminty artėj.

Tai kas toliau, tai kas toliau –
Vien traukinių tamšių ūžimas?
Ir už likimą pagaliau –
Kas užmokės? – nebent likimas.

Tie bėgiai baigės – pabaiga,
Toli, toli gūdus šniokštumas,
Tiek to, daina tarsi bangą,
Daina – tai mano pabėgimas.

O Viešpatie, kur rasti akmenį,
Kad prasikelčiau savo kaktą?
Suakmenėjo ta kaktą
Seniai seniai tarsi plyta.

Ernestas NOREIKA**priepuolis.tu**

būta pustymų adatų rožėmis juk kartais taip būna,
ant sudegusios upės plunksnų lieptas per kruviną rytą,
kuriame vis dar pasuki veidrodžio dvasios malūną,
jį paspendžiau pagauti tave, bet randau užrašyta:

būta marių vandens ir šamaniškų priepolių naktį,
paaukota tiek miego, nors greičiau jo tiktais išdalinta,
dar stogelių iš molio žynų, kad mėnuo mus išlakty,
jei sugrįši žibuočių laive po mirties tai kelintą?

o dabar nebeklausia, jau viskas seniai surudijo
ir išpjovę kažkas skustuvu pakalnučių miestelį,
kuriame dar gyvenom kartu susipynę lelijom,
jei gali tiktais laiką ir veidrodžio dvasią paseilink,

kad matytum kaip kimba, kaip dulkė su dulke sueina,
kaip dėliojas savaime išėjusių blyškūs portretai
ir prigulsiu, kai sunkiasi lietus pro odą taip painiai,
kol užtvindys man kambarį, žvakę gesins. ša. jau greitai

priepuolis.mėlyna

išpūtei vandens leliją iš dūmų plunksnų, rūko sniego griaučių
tik tiek, kad viskas mirę tyliai, zylučių pamaldos už trečią broli,
mane už trečią degančią žirafą skaičiuoja ugnys, strėnā maudžia
ir primeta ugnies, suklydė vėl skenduolio duoda melsvą rolę

bet duoda tiek, kiek tvėrės lietu iš mažo paukščio trumpo sapno
ir tiek kiek pats tame ne kartą pirštus privériaus sau upelio durim,
nors vandens žiedlapiai rankas tvirtai sunérę, jaučias kapsint
tos dievo klaidos kuriamos ne dievo, bet tik va šitai mes ir turim,

o ypač tu, lijuntru sesė, alyvų krūmą išpažistanti kaip šventą avj,
skenduolio šnabždesj užrašinėji įšalusio lietaus kaire akim,
nors gal tai niekas, bet juk dievas, tai dvugubai žiūréti davé
kaip veidrodžiuos pakinta žmonės, lelijos pumpuras, nu tarkim,

tuoj virsi į fosiliją to vėjo plunksnų, ižiebsi juodą sniegą
giliai mirčiai
ir viskas grįš į seną veidrodį, kurio ekraną sninga tavo veidas
ir girdis ošia naktį upės delnuose, tik meldai vandens tirščiai
ir lietaus žuvys tavo kūno sniegą mano žiemose vis gainiojas

sapno žonglierius

ar matei mano merdintį sapno žonglierių miegančiam sode,
jo veidas sulopytas drugio sparnais ir balčiausia mėsa
angelų,
girdis papučia marmuro fleiton, tirpsta erdvės truputį pajuodę
klaupias lietus įspraustiems kryželiams tarp plytų kol dar
nevelu,

nes kadaise mačiau kaip ant rožinio kilpos pasikorė vienuolis,
iš rankovių suverti į vėrinį pažiro balandžiai, liūtis ir
dievai,
druskos ratą prie slenksčio nubarstęs žonglierius parpuolė
ir mažam veidrodėly pažėjės paklausė savęs kur buvai?
kambarys neramus, angelų tiek per naktį priskrido ir zyzia,
jis pliaukšte iškapoja, o paskui žongliruoja jų kaulais
ir tik vėjas, tik plunksnos pabirusios sako, kad visa
yra tikra tik tiek, kiek sapne dar gali susigaudyt

ir girdi kaip sulauso flamingus ir girdi kaip jiems išsuka kojas,
pasidirba bambuko dūdelę uždainuoti tą merdintį, rodos,
žongliruojančius ugnim, paukščių tvarsciai prieš audrą pamojant,
ima švisti tik tiek, kiek sudeginai dievą ir sodus

piemuo

daug matyta regėta tavo priepolių iššaukiančių audrą,
kaip suvystai į palą ką tik gimusių skersvėjį vėjo

ir niūniuoji lopšinę elektrinių sirenų įkrautą,
jei sakai to nebuvo, tai greičiausiai tiktai spėju,
turbūt

kad kažkur pasimetęs šešėlis su žarijų karoliais,
ieško vietos po vaismėžiai rojaus, bet niekaip neranda,

tik liūčių valtele dar plaukiu kol jégų kol įrkluojas
ir slapčia atsigrežęs ménuliui kalbu kaulo mantrą

sudėliok iš mažycių dulkelį kaulelių jos žvaigždė,
nulipdyk seilių tiltą per degančių paukščių planetą,
pasakyk, kad taip liūdna, kad stebiu visą priepoli baigščiai,
kad bintuotom akim ieškau smėlio audros, kur padėta?

o čionai tuštuma kartais drėgna ir lupasi veidas,
sudėlioju iš skiaučių save, dar tave kiek prisimenu,

aplank lako ugninis šunelis lietaus toks palaidas
ir tampa tiktais veidrody tavojo atspindžio piemeniu

susirgimai.lietus

nujaučiu visad lietu, nes kosčioja kregždės ir moterys eina,
lipa valtys į krantą, sulaukėjės žmogus nuo jų laižo ménulį
ir kažkur karuselėje dievas į bilietą savo sūnų išmaino,
dar jaučiu ir iš to, kad po žaibo alyvmedžiu vėjai sugulė

kalbas vandens balsu apie trauklipius gydžiusius veidrodį,
apie veidą apsėtą mažycių daigeliais, ménulių liežuviai,
tai tik mėlynas sodas, rodos, skiepytą rytą kaip drugi randi
uzuolaidų lapuos, saulės bintuos vyniotą, senokai sudžiūvusi

šitaip tyliai užvertą, kaip vartai į gržulo sodą, iėjus negrijtamą
lyg papuolus į šiltnamį, kuriame kaupias dvasios mažų kūdikielių
ir matai, tik lietus tiktais sniegas švenčiausias negimimą atrisių
kaip žmogus sulaukėjės prie kūdikių valties per pilnatį selinu

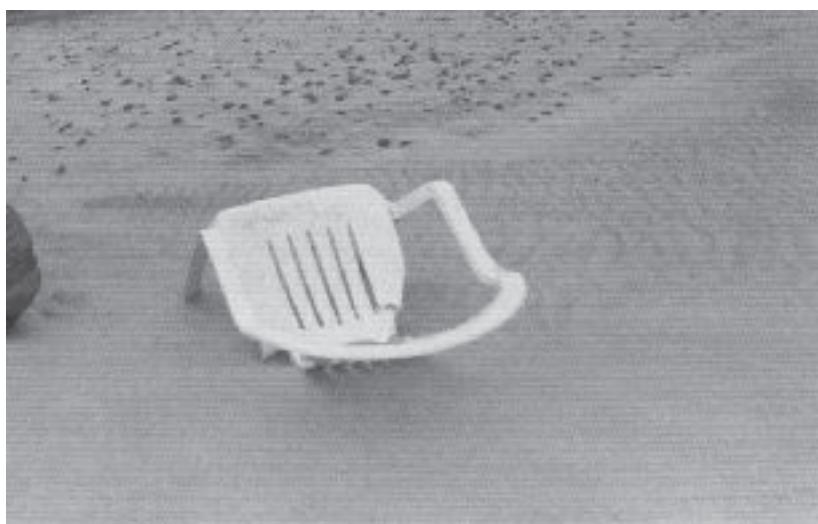
kuria plaukioja dievas iškeitęs į bilietą sūnų, o lietu į sniegą
uzuodžiu kartais baltą, nes kregždės išmirę, o moterys šlapios,
ten kažkur karuselė dar sukas ratais ir tuščia. ir nieko nelieka,
tik alyvmedžio karstas, sniego kryžiai ir veidrodžio kapas

lošimas su mirusiais

ir visa taip keista,
iš atminties nupiešti mirusių veidus,
baltom akutėm musmirių:
ramiai sustingę žūrinėja tavo daiktus,
žvakes gesina seilėtais pirstų galiukais
užuolaidas it vėjo paltus prasega,
išgaqdina lakštingalą narvely,
girdis kosėja -
tieki laiko prastovėjė lietuje,
surūkė bičių vėrinius,
sukvėpę dulkes,
šiek tiek dar susisukę

į vėjo sūnų, kryželius molinius,
slubuojančių ménulio varpą,
ugninę plunksnų glostančią patamsius,
iš gimdą juodo medžio sėklas,
matai kaip prakirstu snukiu
ménui žvaigždes dangun nuvarvina,
po to prie balto stalo lošiam kaulais,
datom,
viskuo kas jų seniai pamėgtą,

jie stato kryžius, antkapius ir laikrodžius nesiojamus,
seniai nereikalingus,
aš krucifiką, keturis vinis ir savo veidrodį su veidu
ir lošiam iki paryčių kol pralošia
tada jaučiu kaip baisių stinga,
savęs tik atminty kažkur
varpeliais vėjo aidinčio

jai.memento

man saké ją prikélé jau tokią,
skalpeliais raižytą
it tiksliai upelio pjūviais,
saké su lietum kažkas,
teko persodint,
ji niekada nemėgo pavasarinių,
ilgai gydési gijo,
pergulėjo nemažai sniego,
žiogų ir ugnies
dar drugelių spalvotų,
atviručių iš sesrų ir brolių,
motiną pergulėjo,
kažkas saké pasveiks,
tik leisk lyti
ir šitiuk sniego matyta,
žiūréta į veidą ir išspaudytą dulkem,
kryželiai, akacijos, rožiniai perlai,
jų prikélé jau tokią,
nelyjančią, išgertą žvaigždėm,
sudėliotą iš smėlio liežuviu,
nelijo,
o saké pasveiks,
tik leisk lyti
ir leidau,
ji nemėgo pavasarinių,
gal todėl
tik tai kartais
rudenį
lyja

Jokia paslaptis, kad žmonės mėgsta skaniai pavalyti.
Tačiau kai kas, o ypač tie, kurie jau gerokai palypėjė valdžios laipteliais, mano, kad yra žmonių, kurie mėgsta pavalyti neskaniai.

Va čia tai paslaptis.
Valstybinė.

Pasaulio struktūra sparčiai kinta, o sielos? Pasaulis ir žmogus *jame* – štai šiandieninio Vakarų menininko esminė problema. Todėl ir verčiamasi per galvą, ieškant naujų meninių struktūrų, socialinio, religinio ar fiziologinio šokiravimo elementų, nes pagrinindinis taikinys – gangreit besikeičiantis pasaulis.

O jeigu tą problemą pakreipus truputuką kitu kampu – dvasia ir pasaulis *joje*. Ar tuomet nepaaiškėtų, kad tie mažvaikiški pasispjaudymai, pasisiūsimai ant kryžiaus ir panašios „meninės provokacijos“ – tiesiausias kelias į tenai, kur balandžio pirmosios juokeliai bei šiaip visokie kalambūrai vis mažiau skiriasi nuo mus supančios tikrovės.

Postmodernizmas. Daugelio anksčiau mus kamavusių klausimų jis jau nė nebando sprasti.

Ir nesuprasi kodėl – ar iš begėdiškos skubos ir ją lydinčio beribio kvailumo, ar iš netikėtai blykstelėjusios didžios išminties, kai intuityviai suvokiama, jog kai kurie klaušimai yra tiesiog neišsprendžiami.

cave canem

Vidurnakčio vaiduoklis

Atkelta iš 3 p.

Tai buvo nuosprendis. Man draugo apsprendimas irgi buvo netiketas. Bet šioms pariegoms jis tiko. Keletą metų dirbo Maskvoje vieno restorano vyriausiojo virėjo padėjėju, pramokęs anglų kalbos tapo „Rusijos“ viešbučio-restorano barmenu, kuriamo lankesi aukšto rango pareigūnai ir užsieniečiai. Vedė puikią, gražią žmoną, susilaikė dukters. Per tą gražuočę ir pateko čia. Mat šioji į akį krito restorano administratoriui. Tas ēmė demonstratyviai rėžti sparną. Kartą Saša kibo jam į atlaps. Sašos ranka kietesnė – vožtelėjo atsivėdėjęs ir nusuko žandikaulį į šoną. Administratorius užnugarias – tvirtesnis ir galingesnis: Barmenui pripaisė straipsnį „Už šnipinėjimą užsienio žvalgybai“. Tribunolas drėbtelėjo penkiolika metų. Maža to, mylima žmona Ala po pusmečio ištakėjo uz administratoriaus...

Tą vakarą, kai Saša nutarė dirbtį vyriausiuoju virėju, mes sugulėme anksti. Ant gultų nebuvome nė vieno kaimyno. Draugas tysojo, pakauši įrémęs į sieną, ir staiga tarė: „Ar žinai, Ryžyj, kodėl taip nusprendžiau?“ – „Neturiu nė mažiausio supratimo.“ – „Nusibodo gyvent...“ – „Tau liko tik treji metai! Jei sugebėjai išgyventi dyvilyka, tie treji – vieni juokai.“ – „Gyvenau tik dėl dukters. Dėl Galinos. Su motina ji nuo seno nesutaria. Galina ne Maskvoj, Kalinine, pas anytą. Baigia vidurinę mokyklą. Svajojau: grįšiu, papaskosiu visą tiesą. Tik jai vienai rašydavau laiskus. Ir jis man rašydavo. Prisimena ir laukia... Štai ir vakar gavau. Ne iš Galinos, o iš vidurinės mokyklos direktoriės. Trumpą. Rašo, kad mergaitė gera mokinė, gabu, paklusni, jos visur pilna. Visuomenininkė, principinga, komjaunuolė. Tik pabaiga, paskutinė pastraipa, – lyg peilis į nugarą: „Gerb. Aleksandrai, jei savo dukrai linkite gero, būkite protingas, neberašykite jai tų trikampelių... Neaiškiams, kodėl. Man atrodo, jog pats viską gerai suprantate... Ji nori ištoti į aukštąj. Ne aš viena šito prašau. Tokia ir jūsų anytos nuomonė.“

„Ryžyj, koks aš buvau idiotas! Mano laiskai dar labiau apkartino ir taip nelengvą dukters gyvenimą. Štie šakalai net vaikų nepaliela ramybėje. Prieš save pakelti ranką neišdrisiu, o Aborigeną pasirūpins. Sutikęs dirbtį vyriausiuoju virėju, tapau *suka*, o tokiems pasigailėjimo nėra. Pats tai gerai žinai! Apie Aborigeną sukiojasi tikri profesionalai. Smūgis į nugarą, ir šventa... Oi, Ryžyj, Ryžyj, jei reikės, ir tave privers...“

Pasijutau, lyg man į gerklę kažkas būtų įgrūdės kankoreži. Springdamas suveblenu: „Šito nebus...“ – „Geral, gerai! Pajukavau...“ – atsakė.

Kita dieną Saša pradėjo darbą valgykloje ir persikelė į šį baraką. Vakar mane išsiūkviėtė Aborigenės: „Ryžyj, sužaiskim *na mokruju*², a? Ko tyli? Bijai?“ – „Ar aš kada nors bijojau?“ – „Na ir *molodec*³. Sėsk. Tris partijas? Gera?“ – „Sutarta.“

Tas na mokruju aptemdė protą. Net gaktejau nuo susitvenkusiu seilių gumulo.

Aborigenės numetė ant stalą nučiupinėtą kortų kaladę. „Tokiam reikalui reikyt naujos!“ – pasakiau, žiūrēdamas į pašaipiai susiaurėjusias jo akis. „Jei būtume Maskvoje, pats nubégčiau į parduotuvę... – sukrizeno vadeiva. – Nedék iš anksto į kelnes. Žaidimas bus teisingas. Prisiekiu.“

Neiškino. Jis buvo aukščiausios klasės sučiūs. Supratau – neišsigelbėsiu. Tuo labiau kad trys jo *šestiorokos*⁴, nors ir dėjos neutralūs, nuslepti priesiškumo mano personali nesugebėjo... Tieki to!

Visas tris partijas praplyliau.

Aborigenės padavė suomišką peili: „Pažiūrek. Iš geriausio plieno... Aštresnis už skustuvą... Geras daikčiukas! Smagus! Nori – išbandyk!.. Vasia, mesk plauką.“ Aborigenės apvertė peili ašmenimis į viršų, išrovė į krūtinės žilstelėjusį plauką ir padavė Vasai. Pasiekės peilio ašmenis, plaukas skilo per pusę.

„Kas gi tas objektas, kuriam reikalinga mano paslauga? – paklausiau, laikydamas peili už kriauną, kurios prie delno lipte prilipo.“ Aborigenės delsė. Galų gale prašneko kaip orakulas: „Barmenas, mano mielas, Barmenas. Nesitikėjai! Jis geras vyras. Darau paslaugą: tavo ranka pati lengviausia. Neapvilk draugo... Jis trečiąjame barake, kur suvaryti klipatos. Kiti virėjai persikėlė į septintąjį. Jis liko ten. Po pamainos miega vidurinėje sekciijoje, dešinėje pusėje, apačioje, prie sienos...“

Iš džiovyklos išmoviau vienmarškinis. Nejutau nei speigo, nei vėjo. Keikiau save, kad taip lengvai pakliuvau į Aborigeno pinkles.

Į baraką įėjau ant pirstų galiukų. Vidurinioji sekcija buvo geriausiai apšviesta. Žvilgtelėjau dešinėn. Ant apatinį gultą, prie sienos, kažkas miegojo, susirietę į kamuoliuką, nosi įkišę į pagalvę. Ne, čia ne Barmenas! Saša visada miegodavo aukštielininkas arba ant pilvo. Atkraginai galvą, mestelėjau žvilgsnį į viršutinijį gultą. Issitiesės visu ūgiu, ant kojų užmetęs paklodę, gulėjo Saša. Jis mėgo viršutinius gultus. Matyt, susikeitė...

Dar bėgdamas per zoną daviau sau žodį, kad į aną pasauli įskeliausime kartu. Jis – keliomis sekundėmis anksčiau, aš – iš paskos... Atrodo, buvau ramus. Pusė darbo atlikta, liko antra dalis – ir *kajuk*⁵. Staiga kilo žveriškas noras paskutinį kartą užsirūkyti. Įsmegiau peili į stalą, užsidegiau cigaretę. Kai nuo nuorūkos ēmė svilti pirštai, ją numečiau. Artėjo lemiamą akimirka – čiupti peili. Bet ranaka nepakilo.

Nutariau prižadinti budėtojų ir nusiūsti į *vachtą*. Kol sulakstys pakvesti prižiūrėtojų, suimsiu save į nagą. Nesugebėjau. Rankos tabalavo kaip virvagaliai, dingojo, kad kažkas išpjaustė visus raumenis. Pažiūrėkit, pažiūrėkit į šias išdavikes...

Ryžyj dešinioji ranka suvirpėjo ir nukaro – negyva, bevalė.

Svoločius vienu mirksniu ištraukė peili, suvyniojo į nosinę, perdarė antrajam prižiūrėtojui, o pats uždėjo antrankius.

Ryžyj šyptelėjo:

– Nebijokit, pilieti viršininkė. Matote, koks aš nevykėlis, koks baily... Pats savęs nekenčiu... Saša buvo teisus: sunkiausia pakelti ranką prieš save... Eime, pilieti viršininkė!

Po keliu minucių pasigirdo neaiškūs šūkaliojimai, įkandin driokstelėjo automato palplūpa. Budėtojas išlėkė iš barako, sugrižo greit ir, gaudydamas orą, suvebleno:

– Ryžyj puolė į aptvarą, į vielas. Konvjujus iš bokšteliu paleido visą apkabą...

Ant mano apmirusios rankos nukrito dar vienas visiškai nepažistamo, bet jau baigusio gyvenimo kelią žmogaus kraujo lašas. Savo skambesiu apkurtino ausis, prasimušė į pačią širdį.

Tekšt!

² Praliesti kraują.

³ Šaunuolis.

⁴ Žemesniosios kastos nuteistieji.

⁵ Viskam galas.

Etažerė

Aušra KAZILIŪNAITĖ

Keturios medailio pusės

Dovilė Zelciūtė „Paleisk mano ranką“: eilėraščiai. – „Versus aureus“, Vilnius, 2011.

Dovilės Zelciūtės eilėraščių rinkinys „Paleisk mano ranką“ pažymėtas laikinumo kaip sąlygos vertis amžinybės kategorijai ženklu. Knygoje nesistengiamai išryškinti šiu dvių kategorijų antagonistmo. Vietoj šios aksio mašiuolaikeiame pasaulyje tapusios strategijos drabužio autorė renkasi iš netikėtos priekigų sukirkta ir pasiūdintą apdarą – laikinumo ir amžinybės kaip dviejų to paties medailio pusę kontempliaciją. Toks judėjimo minčių labirintas ir ramaus, regis, užtkrinto, tačiau neapvalytu nuo gilių emocijų ejimo raičiems būdas, jas beriant po savo pėdomis it trupinius pasakoje apie Jonuką ir Grytutę, kad rastum kelią namo, implikuoją galimybę judėti tiek po amžinybės, tiek po laikinumo plotus, siems pajungiant erdvę arba juos pačius suerdvinant.

Gana charakteringai erdvės ir laikinumo joje sėrysi perteikiamas eilėraštyje „Tamsios“ (p. 15), kaip laikinumo simbolį pasrenkant gėles. Tuo metu erdvės kaip radikalai baigtinio, uždaro, savipakankamo kintamojo atskleidimui pasirinkta vieta – areštine, į kurią net kreipiamasi, kartu bandant komunikuoti su tuo, kas mus įkalina iš ankssto, žinodamas, jog grįžtamojo ryšio net negali būti: „Kur tavo sienos, areštine, durys / kur nuožmūs čia uždarę mus sargybiniai //... kiek atimta – tiek duota / mes tamšios gėlės / ačiū Dievui – gėlės.“ Uždarumo ir įkalinimo buvojime apraiškų randame poetės eilėraštyje iškalbingu pavadinimu – „Tarp sieñų“: „Ne šeimos žmogus / ne vienos kameros / prieverta uždaryta / į ankštą / bendrą narvelį – / mes žaidžiam namus“ (p. 13). Uždara erdvė kaip pavaldumo laikui ir žmogaus laikinumo išgyvenimo ženklos veriasi kitame eilėraštyje: „mane atrado mirusių dėželėj / plaukiau tarp žodžių ir dusau po upėm“ („Vardas“, p. 6).

Tačiau knygoje esama ir tokį tekstą, kuriuose metant dvi monetas – vieną laiko, kitą erdvės – atsiverčia kombinacija, kurią galėtume pavadinti laikinumas: beribė erdvė, kitaip nei anksčiau minėtuose knygos tekstuose išskirtusi laikinumo ir uždaros erdvės kombinacija. Būtent šie tekstai, kuriuose nesivaržydami santykiauja laikinumas ir beribė erdvė, kurdam vienas kitą, nusipelno ovacijų kaip išgryntos poetinės pajautos ir gaivalo

tuo pat metu nestokojantys padarai. Pavyzdžiui, eilėraštyje „Valandos žvaigždės“ autorė drąsiai prie beribė erdvė atveriančių dangaus kūnų priklijuoja valandas ir pagardina ši patiekala emocijų laviną, chirurgiškai sutalpinta vos keliose eilutėse: „Ak, valandos iki aušros / alsios skaudžios ir sunkios / neatplėšiamos nuo žvaigždžių / tu jas niršiai / kekšemis / išvadinali“ (p. 12). Kiek komplikuotesnis, bet nė kiek ne mažiau estetiškas santykis tarp laikinumo ir erdvės veriasi Paberžei dedikuotame eilėraštyje „Taurė“. Šiaime tekste žmogaus laikišumas – trapumas bei tvirtybė besiveriantys laike, kaip savęs pažinimo kelionėje – fiksujamas uždaroję šventykloje su sunkiomis durimis, tačiau šventykla, kitaip nei anksčiau uždarosios erdvės eilėraščiuose minima kalėjimo kamera, geba atverti beribės erdvės išgyvenimą per savo paskirtį, savekaujančia su transcendentijos nuožauta: „patvino akys émē gaust vargonai / ir varstési šventyklos sunkios durys / man buvo lygiai puse šimto Dieve / ir neradau kur paslépe man“ (p. 17).

D. Zelciūtės knyga „Paleisk mano ranką“ tai laikinumo-amžinybės-uždaros ir beribės erdvės puses turintis medalis. Materijoje negzistujantis, bet mąstymo modeliuose nevengiantis medžioti žvėris. Šio medailio potetui neįteikti jokios komisijos ar organizacijos, šis medalis nutinka savyje pats.

Kai įvaizdis tampa raktu

Indrė Valantinaitė „Pasakos apie meilę ir kitus žvėris“: eilėraščiai. – Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, Vilnius, 2011.

Kartais rašydamis apie knygas recenzentai nesugeba né žodžio apie jas pasakyti, taip dažniausiai nutinka, kai autorius persona ar šios personos refleksijos rašančiajam atrodo įdomesnės už pačią knygą arba dėl vienokų ar kitokių asmeninių priežascių pastarąjį vertė užmiršti, o gal regėti vien per personalijos simbolio užtemdytą stiklą. Vienu iš tokių pavyzdžių šiuolaikinėje lietuvių literatūroje galėtume laikyti poetės Indrės Valantinaitės atvejį. 2006 m. debiutavusi eilėraščių rinkiniu „Žuvim ir lelijom“ autorė sulaukė recenzijų, kuriuose daugiausia buvo svarstoma, ar kūrėja esanti koketė, fyfacka, ką valganti vakarienei (tarši išsiaiskinus panašius faktelius būtų lengviau apibrėžti jos tekstus), vėliau pasipylė visa kaimenė straipsnių bei straipsnelių, kuriuose žurnalystai stengesi išsiaiskinti, kaip I. Valantinaitė sekasi būti gražia moterimi ir tai suderinti su kūryba. Į tokius klausimus autorė dažniausiai rasdavo atsakymą jų nepabandžiusi kvestionuoti ar dekonstruoti kaip iš esmės kladinancių.

Kuo visi anksčiau minėti faktai mums tu-

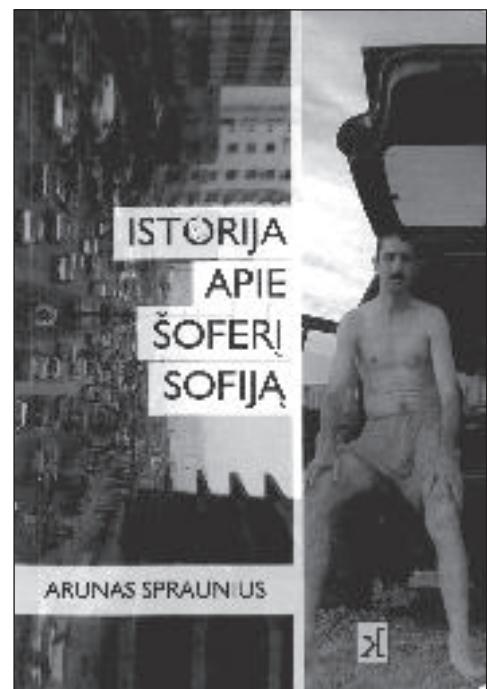
rėtų būti aktualūs kalbant apie nesenai pasirodžiusią antrają poetės knygą „Pasakos apie meilę ir kitus žvėris“? Veikiausiai tuo, kad vien paėmus į rankas šią malonus dizaino knygelę į akis krinta ketvirtuojo viršelio atvarte besipuikuojanti geraširdiškai žvelgiantios autorės nuotrauka su koketiskai prasegtu megztuku, apnuoginančiu pilvuką bei išryškinančiu liemenėlės nepažabotų krūtų spenelius, o visai greta pateikti dvięs vyriškų lietuvių literatūros guru atsiliepimai apie I. Valantinaitės kūrybą, kaip „asmeninius atsvirėmus, atsvirtus mitologinėmis nuorodomis bei figūromis, pasakų bei legendų motyvais“ arba „poetės išrašytą autentišką ir todėl unikalią meilės istoriją“. Ši informacija skaitytojų skatina eilėraščių rinkinyje ieškoti biografiškumo, sąmoningai pasirinkus savireprezentacijos strategiją nutrinama skirtis tarp lyrinio personažo bei pačios poetės. Turint omenyje, kad poetė nevengia jai spaudoje klijuoja mos iš pagrindų objektivizuojančios gražios, koketiskos bei erotiškos moters etiketės ir antroje knygoje dar labiau stengiasi pagrįsti šią poziciją bei stereotipą, peršasi mintis, kad kūrėja tyčia stengiasi, jog į tekstu būtų žvelgiamą per jos kaip gražios ir kiek nuodėmingos moters įvaizdžio prismę.

Toks kiek provokatyvus žaidimas primeina lokalų, apibrėžtai auditorijai skirtą reklamos triuką kaip dalinę masinės kultūros reprodukuojamą refleksiją. Ir, regis, ši autorės sąmoningai pasirinkta strategija veikia, nes kol iki absoliutaus minimalistinės estetikos maksimumo nuzulinti knygos „Pasakos apie meilę ir kitus žvėris“ eilėraščiai skaitomi žvelgiant į juos kaip į sukurtus koketiskos bei kiek nuodėmingos universalaus grožio savininkės, su šiuo provaizdžiu besikalbėdami tekstai skaitančiojo galvoje įgiję daugiau paveikumo, grindžiamo fiziniuose bei jusliniais skaitytojo išgyvenimais. Šis provaizdis tampa jungiamaja grandimi tarp tekstu, ji paverčia jų krūvą vientisa knyga, tačiau kiek kitaip nutilktų atsisakius šio minčių provaizdžio ir atmetus jį kaip fiktyvų ir savine pakankamą iš esmės dėl reiškimosi vien per savęs reprodukacijos aktą visuomenėje. Tokiu atveju tekstai subyretų kaip kortų namelis, ir knyga veikiai nustotų savo regimybino vientisumu. Tad galime daryti išvadą, kad šiuo atveju dirbtinai akumuliuojamas provaizdis tekstams yra būtinė, o jie patys provaizdžio socialinės ir psichologinės įtampos laukui neteikia penelyg daug augo.

Ironija užminuoti puslapiai

Arūnas Spraunius „Isto(e)rija apie šoferį Sofiją“: romanas. – „Kitos knygos“, Kaunas, 2011.

Turbūt daugelis yra skaitę Bibliją, jei ne visą, tai bent ištraukelių. O net ir tie, kuriems tokio džiaugsmo dar neteko pasigaminti ar pagaminti dvasiniams pietums, veikiausiai vis tiek neišvengė susitikimo su vienokia ar kitokia Biblijos inspiruota idėjine gyvybės forma. Ne, ne, aš nekalbu apie bendražmogišką bei neišvengiamai subendravardiklinantį Vakarus kultūrinį lauką, daugiausia inspiruotą ir neatsiejamą

nuo šio šventraščio. Šiuo konkrečiu atveju taikau į visokiausias Biblines interpretacijas bei atrajojimus, kultivuojamus „rimtajame“ mene bei popkultūroje. Būtent šių dvių prieigos prie šventraščio būdų santakoje galime ižvelgti Arūno Sprauniaus romano „Isto(e)rija apie šoferį Sofiją“ ištakas. Žvelgiant iš šio taško kūrinys įgyja neabejotinai postmodernų atspalvį, drėčiai teigti, kad jo postmodernumas gali būti laikomas rankoje tvirčiau nei kitų negausaus lietuvių prozininkų būrio atstovų, klupčiojančių postmodernumo sanatorijos link.

Pagrindinis romano veikėjas šoferis Sofija kildinamas iš Jono apokrifio: bibliinių laikų Sofija – tai aukštųjų sferų būtybė, kuri puolė ir dėl to Pleromoje (visumoje) radosi trūkumas. Šis autorius konstruojamas veikėjas tarsi rekonstruoja visumą ją dekonstruodamas – be visokiausią filosofinių ir t. t. smagbių bei sakralinių linksmybių, Sofija tuo pat metu yra paprastas šiu laikų vairuotojas. Iš pradžių „nupuolęs“, tačiau galiausiai suvokęs visų reiškinį esmę bei tikslą. Šis Sofijos (kartu ir vyro, ir moters) ironiuotas sugrįžmas į prasmės suvokimo kategoriją žymi šiuolaikinio žmogaus gebėjimą sujungti detales į visumą ir taip atkurti tai, kas prarastame, tik nujauciamame laike buvo iš jo atimta. Tarp Sofijos kaip metafizinio dėmens ir Sofijos vairuotojo nederėti dėti besąlygiškos skirties ženklo, nes šio personažo sugrįžmas gali būti suvoktas ir per jungties tarp šių dvių tariamų antagonistų metaforizuotą susitikimą viename inde – romano personaže.

Šoferis Sofija, „pavaivavęs“ po savo praejusį gyvenimą ir supratę VISKA, atidaro apipaustymo kompaniją ir sulaukia sėkmės, kapitalisto triumfo. Šis triumfas pasiekta ne šiaip, o vadovaujantis Penkiaknyge (Tora), kuri, pasak autoriaus, esanti puikus verslo vadovėlis. Ironija, sarkazmas, besiliejantis čiurlenant rimtam ir dar rimtesniams balso tonui, rašytojo sukurtam renkantis minimalistiško, detalėmis neperkrauto bet vaizdaus kalbėjimo stiliumi, tampa tikru sprogstamuoju užtaisu, kurio sprogimas aidi verčiant puslapį po puslapio.

Bernardo Brazdžionio literatūros premija

Kauno miesto savivaldybė skelbia Bernardo Brazdžionio literatūros premijos paraikių priėmimą. Premija skiriama Bernardo Brazdžionio lietuviybės, gimtosios kalbos, pietaiškumo tradicijas tėšiančiam Lietuvos autorui už naujų pastarųjų dvejų metų aukšto profesinio lygio grožinės literatūros ar literatūrologijos knygą. Kasmet skiriama viena 10 tūkst. litų dydžio premija.

Kūrinius premijai gauti gali siūlyti Lietuvos leidyklos, kūrėjų organizacijos, aukštostosios mokyklos, bibliotekos, taip pat patys autoriai. Jeigu paraikškai teikia autorius, jis turi pridėti kompetentingą asmens ar kūrybinės sajungos rekomendaciją.

Premija skiriama neatsižvelgiant į kitas pretendento gautas premijas. Laureatas pagerbiamas vasario 2 d., minint Bernardo Brazdžionio gimtadienį. Premija tam paciam autorui antrą kartą neskiriama.

Paraikšką ir 3 kūrinių egzempliorius priima Kultūros skyrius. Paraikškos forma ir jos priėmimo terminas (termino pabaiga negali būti vėliau kaip spalio 31 d.) skelbiamai spaudoje ir savivaldybės internečio svetainėje www.kaunas.lt.

Paraikškos priimamatos iki spalio 31 d. Kultūros skyriuje (M. Daukšos g. 34, 44283 Kaunas).

Kauno miesto savivaldybės Kultūros skyrius

Kas slepiasi po rašmenimis ant Babilono sienų?

Ugnė KRAULAIKYTĖ

Esame pripratę skaityti – nuo „Altorių šešelių“ mokyklos suole iki vaistų reklamos autobusuose, nuo Bulgakovo iki įspėjamų frazių ant cigarečių pakelių. Informacinis triukšmas – miesto džiunglių gyventojo kasdienybė. Idomu, kiek per dieną perskaitome tekstų, net nesuvokdami, kad atlikome šį intelektualų veiksmą. Iprotis. Paparastai ir parodose, ypač sunkiai įkandamose ir „virškinamose“, ieškome anotacijos (kurios dažna skaitymo pasekmė – žiovulis – baugina, bet pats buvimas visgi drastiška) arba bent jau pavadinimo paveikslą apačioje. Perskaitai: „Ruduo“, „Amžinybė“, „Peizažas“ ir iškart žinai, ko ieškoti, kur link kreipti interpretacinių minčių vagą. Tai itin gelbsti tuo atveju, kai pats kūrinos jokiomis atpažystamybėmis nekvēpia. Paveikslą suvokimą taip pat galima vadinti skaitymu – tereikia išsifruoti kultūrinius bei formaliuosius kodus ir visa tai sudėlioti į rišią logišką visumą. O gal kartais verta intelektą išleisti trumpalaikių atostogų ir pasikliauti intuicija? Verta, bet ne visada lengva. Atsiduria stai, pavyzdžiu, skaitymo įprocio sugadintas žmogus prieš paveikslą, kuriame spalvinės dėmės sąveikauja su ritmiškomis rašto eilutėmis, akys užklūvia už raidžių linkų ir nejučia ima juos dėlioti į skiemenis. Tada kyla pseudohamletiškas klausimas: „Skaityt ar neskaityt?“ Jis, t. y. šis klausimas, émė persekioti pamačius Wernerio Meyke'o (g. 1945 m.) „rašytinius paveikslus“.

W. Meyke'as žinomas kaip dailininkas, poetas, radio pjesių autorius. Menininkas gimė Dekbergene, studijavo germanistiką, filosofiją bei publicistiką Freiburge, Kylyje, Berlyne. 1976–1980 m. dirbo režisieriaus asistentu pas Karlą Fruchtmaną. Vėliau dėstė Berlyno kolegijoje ir tame pačiame mieste įkūrė Pommersfelde galeriją.

Parodoje „Babilonas, arba rašmenys ant sienos“ (galerija „Aukso pjūvis“) eksponuojami kamerinio formato darbai primena laiškus ar rankraščius – jaukius, intymius, su rašmenyse išspaudusių rašančiojo pulsu ir temperamentu. Tapybos ir kaligrafijos elementus autorius gretina jau keletą dešimtmečių. Menininkas prisipažįsta, kad pirmoje vietoje jam visuomet buvusi ir būsianti literatūra, o tapyba – tiesiog kitokia išraiškos galimybė. Todėl „rašytiniai paveikslai“ glaudžiai susiję su jo siurrealistine lyriko – tai ta pati srovė, tas pats šaltinis, tik raiškos forma kita.

Kamuojama minėto klausimo ir žmogiško smalsumo naudojosi proga pakalbinti parodos autorui W. Meyke'ui jo viešnagės Lietuvoje metu (už pagalbą verčiant dékoju Birutei Ališauskaitei).

– *Minejote, kad turite lietuviškų šaknų. Koks jūsų ryšys su Lietuva?*

– Lietuviškoji kilmė yra tik vienoje šeimos atšakoje – iš tėcio pusės. Mano giminė placių išsibarsčiusi po visą pasauly. O mano dabartį su Lietuva labiau sieja mitas, dvasinė giminystė, nors šeimos gyvenimo vietas taip pat žymėjo šią kilmę.

– *Kaip kilo idėja surengti parodą Lietuvoje. Ar tai susiję su minėta giminyste?*

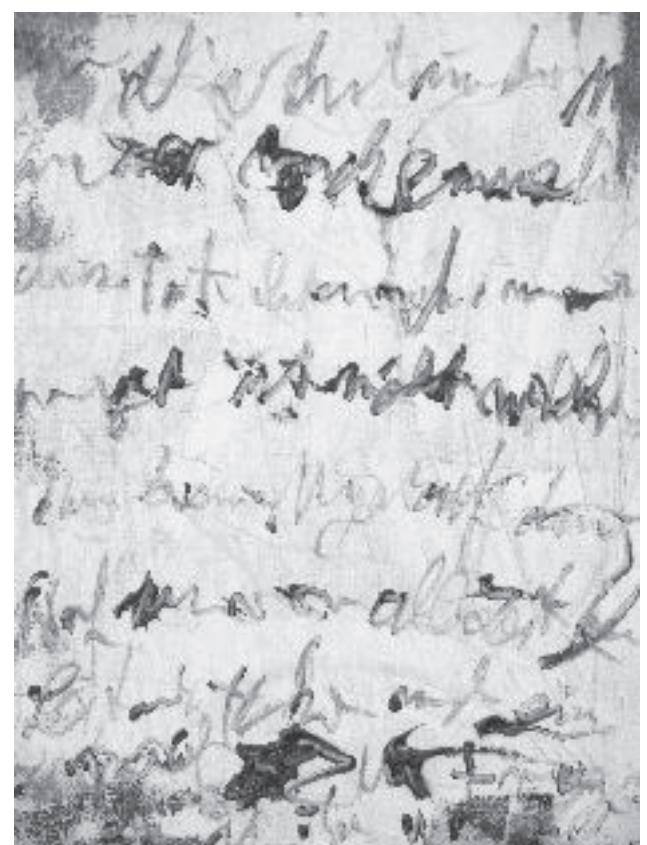
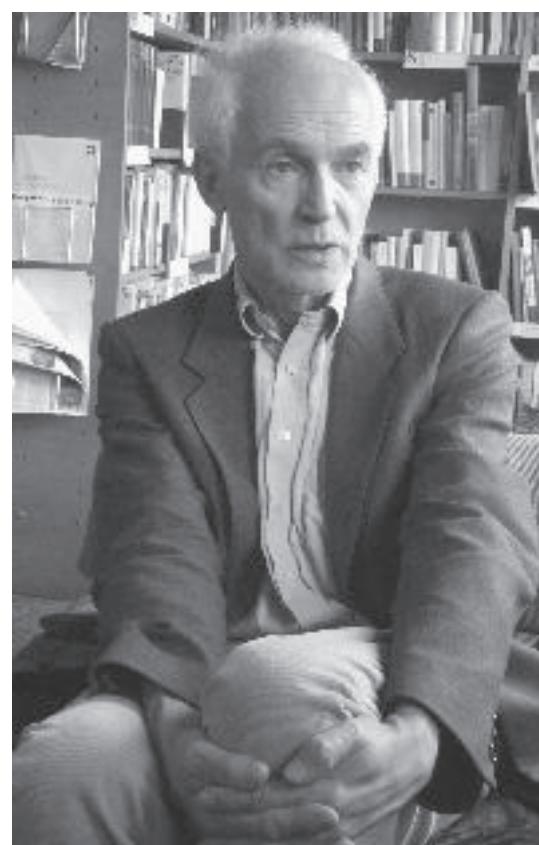
– Atsakymas labai konkretus – prof. Raminta Lampsatytė. Profesore

ir jos vyro ryšys su poezija mus suartino ir inspiravo šią idėją. Ramintos muzika ir mano poezija labai siejosi, supačio poetinis ir muzikinis ritmas. Tai kūryba, pagrįsta jausmu ir nuojaudą. Dar Berlyne sugalvojome padaryti improvizuotą parodą: aš skaitau poeziją, o jis groja fortepijonu.

Taigi atvykti į Lietuvą paskatino dvasinę giminystę su šalimi – iš vienos pusės, o iš kitos – postūmisi iš R. Lampsatytės pusės.

– *Kaip atsiranda „rašytiniai paveikslai“?*

– Atsakymas labai konkretus – prof. Raminta Lampsatytė. Profesore

– Juos kuriu jau 30 metų. Tai labai spontaniškas darbas. Svarbu ritminis ir grafinis judesys, inspiracija.

– *O tiesioginių žodžių reikšmių ieškoti nereiketų?*

– Aš noriu pasislėpti po tais rašmenimis, visiškai neieškau reikšmių ir paaškinimų. Tai labiau subtilioji būsena, pozicija, kai esu už rašto ribos.

Pateikiu klausimą, noriu žinoti, ką yra po rašysena ant sienos. Ką žmogus mato, ką jaučia po ja. Filosofinės mintys, kurios yra mano galvoje, atskleidžia kūrinyje. Noriu parodyti jausmą ir judesį, esančius tarp sąmonės ir pasąmonės zonų.

– *Kodėl tam pasitelkiamas būtent raštai?*

– Neturėjau pasirinkimo. Kodėl

rašau eileraščius? Galbūt jie iš dailes nesuprantami. Tai ateina iš pasąmonės norint save išreikšti. Ieškau dvasinės pusiausvyros ir grožio. Taip pat nuostabos, aplankančios paveikslą kūrimo metu.

– *Taigi tie žodžiai, kuriuos galima atsekti paveiksluose, nebenturi savo reikšmių?*

– Jų nereikia ieškoti. Antraip tai taptų labai intelektualu. Šiuo paveikslu pojūtį galima sutapantini su hauku supratimu – tai viena inspiracija, vienas iškėlimas, jos nereikia nei aiškinti, nei logiškai suvokti, yra tiesiog jausena.

– *Ar žiūrovui teks pasikliauti į intuicija, kad rastų dvasinį ryšį su paveikslu ir jų suprastų?*

– Kiekvienas žmogus turi abi puses – ir intelektualią, ir primityvą, naivą. Naivumas néra prastas dalykas, atvirkšciai, jis pozitivus. Todėl galimi abu suvokimo būdai.

– *Kodėl pasirinkote pavadinimą „Babilonas, arba rašmenys ant sienos“ (citata iš Heinricho Heine's balladės „Belsazar“)?*

– Babilonas todėl, kad Europoje yra kalbų gausybė. Nesu už tai, kad turėtume vieną kalbą, esu už jų įvairovę. Pasirinkau šią citatą, nes žmonės dažnai doro bjaurius dalykus, o tas raštai ant sienos yra kaip atgaila, kaip veidrodis, kad mes pasižiūrėjome į kitus nedarytume bloga.

Paveikslai savaimė įskalbingi – nereikia jokių paaškinimų. Jie tarsi pasiūlymas, kuri galima priimti arba ne. Tai pasirenkama laisva valia. Poetija lyg ginklas kovoje su tuo, kas pasaulyje negražu. Atsakymus randu už rašto, tarp eilučių, jie ne liginiai, bet jausminiai, taciau tikri. Viskas, kas pozityvu ir tikra, yra labiau naivu. Aukščiosios dogmos – protinė, bet netikra, tai kaukė, ir to aš nedeklaruoju.

Meninio vertimo konkursas „Noriu versti 2011“

Lietuvos literatūros vertėjų sajunga ketvirtąsykį kviečia visus, dar neišvertusius né vienos grožinės knygos, dalyvauti meninio vertimo konkurse „Noriu versti“. Konkursu tikslai – suteikti galimybę svajojantiems apie literatūros vertėjo profesiją išmėginti jėgas ir sužinoti apie savo sugebėjimus; ieškoti naujų talentų, skatinti diskusijas apie meninį vertimą, ugdyti vertimo kokybės sampratą.

Dalyviai šiemet rinktis 23 kalbų tekstus: anglų, danų, estų, naujosios graikų, senosios graikų, islandų, italių, kinų, korėjiečių, latvių, lenkų, lotynų, norvegų, olandų (nyderlandų), prancūzų, rusų, slovėnų, suomių, švedų, turkų, vokiečių, hebrajų bei ispanų kalbų. Susipažinę su konkursu taisyklėmis, pasirinkę LLVS tinklalapyje pateiktą tekstą pagal kalbą, kurią mokate, ir savarankiškai jį išvertę, siūskite vertimą el. paštu: llvskonkursas@gmail.com nuo spalio 6 d. iki spalio 26 d. 18 val.

Dalyvių vardai ir pavardės nebus žinomi nei publikai, nei ekspertams, tik organizatoriu; vertimai bus pažymėti skaičiais. Atnaujinti vertimai nuo spalio 28 d. bus publikuojami greta originalo LLVS tinklalapyje www.llvs.lt, ir visi norintieji galės diskutuoti, gauti savo darbo įvertinimą, vertinti kitus, rinkti geriausius vertimus. Darbus vertins ir ekspertai – patyrę vertėjai. Jų išvados ir geriausiuosius vertimų autoriai bus paskelbti LLVS tinklalapyje apie lapkričio 12 d.

Geriausiu vertimų autoriai bus apdovanoti prizais. *Lietuvos literatūros vertėjų sajunga*

2011 m. Šv. Jeronimo premijos laureatai

Lietuvos literatūros vertėjų sajunga paskyrė kasmetines Šv. Jeronimo premijas: vieną užsienio literatūros vertėjui į lietuvių kalbą, kitą – lietuvių literatūros vertėjui į užsienio kalbą.

Laureatais siemet tapo doc. dr. Lioginas Pažūsis už visapusiską indėlį į meninio vertimo teoriją, kritiką ir vertėjų ugdymą, už virtuoziškų poezijos vertimus ir atidumą žodžio skambesiu bei Elizabeth Novickas už profesionaliai ir meniškai į anglų kalbą išverstus Ričardo Gavelio bei Kazio Borutos romanus ir sekmingą lietuvių literatūros sklidą.

Lietuvos literatūros vertėjų sajunga

6 d., ketvirtadienį, 18 val. Bažnytinio paveldo muziejuje (Šv. Mykolo g. 9) vyks paskaita „Šv. M. Marijos Maloningosios broliją Antakalnio bažnyčioje ir jos meno vertybės“. Paskaitą skaitys istorikas dr. Mindaugas Paknys. Informacija tel. (8 5) 269 78 00, el. p. muziejus@bpmuziejus.lt.

6 d., ketvirtadienį, 17.30 val. Rašytojų klubo (K. Sirvydo g. 6, Vilnius) – poeto, vertėjo Gintaro Patacko jubiliejinis kūrybos vakaras su naujomis knygomis: „Manęs nebus kai kada“: eileraščiai; „Širdies aikštėj jū kenotafas“: poezija / tapyba (kartu su dailininku Arvydu Palevičiumi); dvikalbe vertimų knyga – N. Gumiliovo „Paklydės tramvajus“ (rusų sidabro amžiaus lyrika). Programoje dalyvauja autorius Gintaras Patackas, poetai Vitalijus Asovskis, Kęstutis Navakas, Vytautas Rubavičius, Viktoras Rudžiānskas, aktorė Olita Dautartaitė. Vakarą ves Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas, poetas Antanas A. Jonynas. Informacija tel. (8 5) 2629627, 2617727.

Festivalis „TARP 2011“ (Vilniuje)

7 d., penktadienį, 18 val. galerijoje „Kairė dešinė“ (Latako g. 3) – festivalio atidarymas: fotoparodos „Ypatingas pasiūlymas...“ atidarymas. Lofte (Švitrigailos g. 29) 21 val. Hati (Pl.). 22 val. AVASPO (LT). 23 val. Planningtorock (Vokietija/UK). 24 val. Vilkduja. Bilietų kainos – 15, 25 Lt.

11 d., antradienį, 19 val. kino teatre „Pasaika“ (Šv. Ignoto g. 4 / 3) – D. Jurevičiaus, E. Janiso, V. Malčiaus, B. Januševičiaus poezijos filmų peržiura. Bilieto kaina – 6 Lt.

12 d., trečadienį, 18 val. Energetikos muziejuje, Turbinų salėje – B. Januševičiaus ir Fioklos parodos „Eileraščiai / Daiktai“ atidarymas. 18.30 val. lietuvių autorių poezijos skaitymai tamsoje. Dalyvauja Dainius Gintaras, Skaidrius Kandratavičius, Gytis Norvilas, Vytautas Stankus, Ilzė Butkutė, Ričardas Šileika, Vytas Deksnys. Iejimas nemokamas.

*Voiceescapes-Hommage
to MKC*
2011 m. spalio 12 d., 18 val.
Kauno valstybinė filharmonija

LUDAS MOCKŪNAS – improvisation, reeds
ARTURAS BURŠTEINAS – composition, electronics

Prujekto skirtumus M.K.Čiurlionio metams
M.K.Čiurlionis. Pasaulio autoriaus. II iš 10 pav. ciklo. 1906/6

senpli

NATIONAL
LIBRARY
OF LITHUANIA

LIBRARY
OF THE
REPUBLIC
OF LITHUANIA

pertrauka.lt

2011 m. Pertrauka.lt kūrybinės dirbtuvės „Rugpjūčio žvaigždėliai“ vyko rugpjūčio 19–20 naktį Molėtų observatorijoje. Renginy-

Simonas BERNOTAS**Kosminiame šaukštelyje**

Kosminiame šaukštelyje
Akimirką išregėti save,
Per šviesmečius žvelgianti,
Pavaldę
Saldžiajai cukraus traukai
Išdalyti skruzdžių takus
Ir tekėti savęs link.

Judita GURNEVIČIŪTĖ**katinas**

naktis – juodas katinas
tipena rūku ir galanda
nagus į Gržulą skliautą
tūkstančiai mylių
prieš jį ir už jo
ir per jūrą
trupa į švytinčius atspindžius
laivo kajutėse

brūkšt uodega –
dangų aplieja
vidurnakčio bangos
nes tai tik minkštasis
didelis katinas –

jis tūno kažkur už žvaigždynų
skelia mėlynas kibirkštis
išmirkia ūką
kartais žiūri į veidą
susiranges kamputuje
tyliai pamerkia
Aušrinę

Ringailė SLAPŠINSKAITĖ**Didysis Bitininkas**

Ieškau vietas
Po miriadais saulių.
Dūžgia galaktikų spiečiai, –
Korio akutėj klimpstu.
Jis prisidega pypkė –
Apvalais kamuolėliais
Kyta ir sklaidosi
Kosminis ūkas.

je tradiciškai dalyvavo ir jaunimui kūrybiniam procese padėjo „Naujosios Romuvos“ vyr. redaktorius Andrius Konickis bei „Pašvaistės“ vyr. redaktorė Audronė Daugnorienė, rašytoja Gintarė Adomaitytė, poetai Vytautas Stankus ir Mindaugas Milašius-Montė.

Nors dangus tąnakt, kaip tyčia, apniuko ir bérė į žemę ne žvaigždes, bet lietu, dalyviai suraše savo žvaigždėlius, kuriuos ir pristatome.

Silvija ČIULADYTĖ

Oo, kaip vėžina!

Už posūkio
galaktikų dangūs ir
žvaigždės
kelio atšvaitais

Tadas ZARONSKIS**nežinot bet jau esate atvyke**

tai paleiskit šunis atsilaisvinkit
diržą saugos
instruktažas išduotas
metai guls ant kaimų nes juoda
šiluma dirvoje
vyrai kelsis iš kapo
sakys gėlės negelės jos mokosi
jūsų vardus
ir bus vienas kuprotas

kurio rankos taip stipriai suspaustos
kad musų danguj nesimato

Milda BARONAITĖ**Žmogus ir jo šonkaulis,
arba du eiléraščiai kalbasi
apie amžinybę**

Moteris
Sename virduly nuobodžio šypsniu
rašau pieno istoriją:
toks lakumas buities,
na, kur polekis į amžinybę,
kokiuos šuliniuos semti
kvapnų vandenį, kuriuo išrasoja
suplukusios poezijos moterys?
– pasirodžiusi tekste
aš tik vypteliu iš tokio lyriško žaidimo,
iš visus pergudravusios
bevardės buities

na o vyros
tik šypsos
baltumą
pieno

Vyras
prieš šviesmečius
(nors kam tos laiko nuorodos,
geriau sakyti – šeši žingsniai
nuo tamso,
kuri kaip kūnas
prie žmogaus gosliai
prigludusi)
taigi tuomet, kai raškymas dieną,
kai derliaus šventė yra mintis
apie begalybę,
pasirodė moteris:
krūtys – medaus
dubuo – dramblio kaulo
vandens sklidinas – –
patys žinote, ką ji kalba,
koks mažas,
žvilgsnio alkanas vaikas jauties.
Tik nedrąsu pripažinti:
delnuose ji atneša
regėjimą
ir pieno naktį
ant liežuvio

Bonus eiléraštis,
arba apie tai, kas nutinka,
kai kalbamasi apie amžinybę

Prieš 3 milijardus metų
galaktika X buvo mažutė ir ūkas jos
kaip šliaužtinukai:
krintančios žvaigždės
tokios rudos
ir
šiltos

prieš 2 milijardus metų
galaktikoje X kunkuliavo
hormonai,
o helis buvo
skaitus ir raudonas

prieš milijardus metų
galaktikoje X niekas dar nemokėjo
skaičiuoti laiko
tad neverta sakyti, kad liko
9 ménesciai

ir nebeverta galvoti
kokia maloni
kosminė klaida
visi esame

7 d., ketvirtadienį, 18 val. Ilgojoje salėje (Kęstučio g. 62) – Aušros Marijos Sluckaitės „Antigonė Sibire“. Vienos dalies postdrama pagal Jeano Anouilha „Antigonę“. Režisierius Jonas Jurašas. Spektaklio trukmė – 2 val. Bilietai kaina – 30 Lt.

7 d., penktadienį, 18 val. Mažojoje scenoje (Laisvės al. 71, V a.) – Tonino Guerros „Ketvirtoji kédė“. Vienos dalies komedija. Režisierius Rolandas Atkočiūnas. Spektaklio trukmė – 1 val. Bilietai kainos – 20, 25 Lt.

8 d., šeštadienį, 9 d., sekmadienį, 12 val. Penktojoje salėje (Laisvės al. 71) – premjera! Lewiso Carrollo „Alisa stebuklų šalyje“. Spektaklis vaisiams. Adaptacijos autorė ir režisierė Ewa Piotrowska. Spektaklio trukmė – 1 val. Bilietai kaina – 15 Lt.

8 d., šeštadienį, 18 val. Mažojoje scenoje (Laisvės al. 71, V a.) – Šolomo Aleichemo „Mendelio milijonai“. Vienos dalies komedija. Režisierius Algis Mantas Pociūnas. Spektaklio trukmė – 1 val. Bilietai kaina – 25 Lt.

Teatro kasa (Laisvės al. 71) dirba kasdien 10.30–19 val., tel. 22 40 64. Bilietus taip pat platina *Tiketa*.

92-ojo kūrybinio sezono spalio mėnesio repertuaras

6 d., ketvirtadienį, 18 val. Ilgojoje salėje (Kęstučio g. 62) – Aušros Marijos Sluckaitės „Antigonė Sibire“. Vienos dalies postdrama pagal Jeano Anouilha „Antigonę“. Režisierius Jonas Jurašas. Spektaklio trukmė – 2 val. Bilietai kaina – 30 Lt.

7 d., penktadienį, 18 val. Mažojoje scenoje (Laisvės al. 71, V a.) – Tonino Guerros „Ketvirtoji kédė“. Vienos dalies komedija. Režisierius Rolandas Atkočiūnas. Spektaklio trukmė – 1 val. Bilietai kainos – 20, 25 Lt.

8 d., šeštadienį, 9 d., sekmadienį, 12 val. Penktojoje salėje (Laisvės al. 71) – premjera! Lewiso Carrollo „Alisa stebuklų šalyje“. Spektaklis vaisams. Adaptacijos autorė ir režisierė Ewa Piotrowska. Spektaklio trukmė – 1 val. Bilietai kaina – 15 Lt.

8 d., šeštadienį, 18 val. Mažojoje scenoje (Laisvės al. 71, V a.) – Šolomo Aleichemo „Mendelio milijonai“. Vienos dalies komedija. Režisierius Algis Mantas Pociūnas. Spektaklio trukmė – 1 val. Bilietai kaina – 25 Lt.

Teatro kasa (Laisvės al. 71) dirba kasdien 10.30–19 val., tel. 22 40 64. Bilietus taip pat platina *Tiketa*.

Kauno kamerinis teatras

7 d., penktadienį, 18 val. Dovilės Zelciūtės „Kūno varai“. Retroiudai. Režisierė Agnė Dilytė. Spektaklio trukmė – 1.15 val. Bilietai kainos – 16, 20 Lt.

8 d., šeštadienį, 18 val. Daivos Čepauskaitės „Kavinė „Pas Blezā“. Pasimatymas po dvidešimties metų. Spektaklis skirtas mokytojų dienai. Režisierius Stanislovas Rubinovas. Spektaklio trukmė – 1.45 val. Bilietai kainos – 28, 35 Lt.

9 d., sekmadienį, 18 val. Pero Lagerkvisto „Neūžauga“. Monodrama. Režisierius Stanislovas Rubinovas. Spektaklio trukmė – 1.15 val. Bilietai kainos – 16, 20 Lt.

Teatro kasa (Kęstučio g. 74A) dirba I–V 14–18 val., VI–VII 11–18 val., tel. 22 82 26. Bilietus taip pat platina *Bilietai.lt* ir *Bilietai pasaulis*.

6 d., ketvirtadienį, 19 val. Agnės Dilytės „Lauros kosmosas“. Režisierė Agnė Dilytė.

7 d., penktadienį, 19 val. Gregory Burke „Gagario gatvė“. Režisierius Vytautas Balsys.

Bilietai kainos – 30, 35 Lt. Teatro kasa (M. Daukšos g. 34) dirba III–V 15–19 val., VI 15–18 val., VII – valandą prieš spektaklį, tel.: 40 84 70, 22 60 90. Bilietus taip pat platina *Bilietai.lt*.

Kauno valstybinis lėlių teatras

8 d., šeštadienį, 12 val. „Žalias žalias obuoliukas“.istorija apie amžiną ir pasiaukojančią draugystę. Nuo 6 m.

Režisierius A. Lebeliūnas. Bilietai kainos – 8, 10, 12 Lt.

8 d., šeštadienį, 18 val. „Palepės muzikoje“ – aktorius Rolandas Kazlas su programa „Nusileisk, dangau, ant žemės“ pagal poetą Vlado Šimkaus kūrybą. Rolandui Kazlui pritars atlikėjai: Saulius Stanevičius-Auglys (vibrafonas) ir Genadijus Savkovas (akordeonas). Bilietai kainos – 23, 33, 38 Lt. Bilietai platinami *Bilietai.lt* ir teatro kasoje.

9 d., sekmadienį, 12 val. „Katės namai“. Pagal S. Maršako pasaką. Nuo 5 m. Režisierius A. Stankevičius. Bilietai kainos – 8, 10, 12 Lt.

Teatro kasa (Laisvės al. 87A) dirba IV–V 11–17 val., VI–VII 10–14 val., tel. 22 16 91. Bilietus taip pat platina *Bilietai pasaulis*.

Kauno valstybinis muzikinis teatras

6 d., ketvirtadienį, 18 val. – Eltono Džono, Timo Raiso „Aida“. Dviejų dalių miuziklas. Režisierius Vytenis Pauliukaitis, dirigentas Jonas Janulevičius, scenografas Adomas Janovskis, kostiumų dailininkė Aleksandra Jacovskytė, choreografas Arikas Krupas. Spektaklio trukmė – 2.30 val. Bilietai kainos – 25, 40, 70, 80, 150 Lt.

7 d., penktadienį, 18 val. Leo Faliso „Madam Pompadur“. Dviejų dalių operė. Režisierė ir choreografe Anželika Cholina, dirigentas Jonas Janulevičius, scenografas Marijus Jacovskis, kostiumų ir grimo dailininkas Juozas Statkevičius. Spektaklio trukmė – 3 val. Bilietai kainos – 20, 30, 50, 60, 100 Lt.

8 d., šeštadienį, 18 val. Johano Štrauso „Vienos kraujas“. Trijų veiksmų operė. Atnaujinimo režisierius Gediminas Maciulevičius, dirigentas Virgilijus Visockis, atnaujinimo dailininkė Marta Vosylėtė, choreografas Aleksandras Jankauskas. Spektaklio trukmė – 3 val. Bilietai kainos – 15, 30, 45, 50, 100 Lt.

9 d., sekmadienį, 12 val. Zitos Bružaitės „Grybų karas ir taika“. Dviejų veiksmų operėlė-parodija vaikams ir téveliams. Režisierius Aidas Giniotis, dirigentas Virgilijus Visockis, dailininkė Ramutė Skrebėnaitė. Spektaklio trukmė – 1.35 val. Bilietai kainos – 7, 12, 18, 20, 50 Lt.

9 d., sekmadienį, 18 val. Žoržo Bizės „Karmen“. Skiriamas Ritos Preikšaitės kūrybos 25-mečiui. Karmen partiją dainuoja Rita Preikšaitė. Dirigentas Julius Geniušas, režisierius Gintas Žilys, dailininkė Virginija Idzelytė. Spektaklio trukmė – 3 val. Bilietai kainos – 15, 20, 35, 40, 100 Lt.

12 d., trečiadienį, 17 val. Ričardo Rodžerso „Muzikos garsai“. Skirta vyresniui klasij moksleiviams. Dviejų veiksmų miuziklas visai šeimai. Režisierius Nerijus Petrokės, dirigentas Julius Vilmonis, dailininkė Virginija Idzelytė. Spektaklio trukmė – 2.45 val. Bilietai kainos – 7, 15, 20, 25, 50 Lt.

Teatro kasa (Laisvės al. 91) dirba II–VII 11–14, 14.45–18 val., tel. 20 09 33. Bilietai taip pat galima išsigyti internetu www.muzikinisteatras.lt.

Skelbiamas konkursas parodai 2012 metais Kauno Fotografijos galerijoje

Užpildytos paraškos ir jų priedai turi būti pateikti iki š. m. spalio 18 d. el. adresu lfs.galerija@gmail.com, arba atnešti į Kauno fotomenininkų sąjungą, arba į Kauno fotografijos galeriją (Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2, 44280 Kaunas).

Iškilus klausimams ar prieikus papildomos informacijos kreiptis el. paštu lfs.galerija@gmail.com, kaunasart@gmail.com arba tel. (8 37) 321789.

Konkurso rezultatai bus paskelbti iki lapkričio 15 d. elektroniniu paštu kiekvienam dalyviui asmeniškai, taip pat Kauno fotografijos galerijos internetiniame puslapje <http://kaunasgallery.lt>.

Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyrius

6 d., ketvirtadienį, 18 val.

Koncertas „Trys paslaptys. Skambės. Emocija. Minutės“. Instrumentinė grupė „Subtil-Z“: Povilas Velikis – akordeonas, Laurynas Vaikus – tenorinė birbynė, Dmitrijus Mihailovs – akordeonas, Vytautas Švažas – perkusija. Bilieta kaina – 10 Lt.

8 d., šeštadienį, 17 val. Kauno miesto simfoninio orkestro koncertas. Solistė Elisso Bolkvadze (fortepijonas, Gruzija). Dirigentas Vytautas Lukočius. Programoje: Johannes Brahms „Akademinių festivalio uvertūra“ op. 80, Camille Saint-Saens Koncertas fortепijonui ir orkestrui Nr. 2., Antonin Dvorak Simfonija Nr. 8 G-Dur, op. 88. Bilietai kainos – 10, 15, 20 Lt.

9 d., sekmadienį, 17 val. Michel Sogny Fondo „SOS talents“ koncertas „Jaunieji pianistai“. Morta Grigaliūnaitė (fortepijonas) Tedo Diakonidze (fortepijonas, Gruzija), Gryta Tatorytė (fortepijonas). Programoje F. Liszt, M. Sogny, F. Chopino, J. Brahmo, A. Skriabino kūriniai. Bilietai kaina – 10 Lt.

11 d., antradienį, 19 val. Marijono Mikutavičiaus ir grupės akustinis koncertas „Aš tikrai myliu Lietuvą“. Bilietai kainos – 50, 60, 70 Lt. Bilietus platina *Bilietai.lt*.

13 d., penktadienį, 18 val. „Dedikacija Bachui“. Darius Mažintas: klavišų juoda-balta filosofija. Bilietai kainos – 23, 33, 43 Lt. Bilietus platina *Tiketa*.

Filharmonijos kasa (L. Sapiegos g. 5) dirba II-VII 14-18 val., tel. 20 04 78. Bilietus taip pat platina *Tiketa*.

11 d., antradienį, 17 val. galerijoje „Aukso pjūvis“ (Verslo lyderių centras (BLC), K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53) atidarama kauniečių dailininkų Laimos Drazdauskaitės ir Audronės Petrašiūnaitės tapybos paroda iš ciklo „Duetai“. Paroda veiks iki **lapkričio 28 d.** Galerijos darbo laikas: I-V 10-18 val. Informacija tel. 75 27 50, (8 687) 80276.

Spalio 6 d., ketvirtadienį, 15 val. kino centre „Cinamon“, 3 salėje – Tapatumai: „Mamos, dukros ir suknėlės“ (rež. Ilze Burkovska-Jakobsen, Latvija, Norvegija, dokumentika, 2010 m., 55 min.). **15 val.** „Žalgirio“ arenėje – Platus kampus: „Duobkasy“ (rež. Sandor Kardos, Vengrija, eksperimentinis filmas, 2010 m., 85 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 2 salėje – Muzika keičianti pasaulį: „Šiandienos vaikai“ (rež. Jerome de Missolz, Prancūzija, miuziklas, drama, 2011 m., 97 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Savas tarp svetimų, svetimas tarp savų“ (rež. Nikita Mikhalkov, SSRS, veiksmo filmas, 1974 m., 93 min.). **17.15 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Kiek sveria jūsų pastatas, pone Fosteri?“ (rež. Norberto Lopez Amado, Carlos Carcas, Ispanija, Jungtinė Karalystė, dokumentika, 2009 m., 72 min.). **18 val.** kino centre „Cinamon“, 1 salėje – Platus kampus: „Sebe“ (rež. Babak Najafi, Švedija, drama, 2010 m., 80 min.) „Merkurijus“ (rež. Sandro Aguilar, Portugalija, drama, 2010 m., 18:35 min.). **19 val.** kino centre „Cinamon“, 3 salėje – Platus kampus: „Havras“ (rež. Aki Kaurismäki, Vokietija, Prancūzija, Suomija, komiška drama, 2011 m., 103 min.), „Hiperkrize“ (rež. Josef Dabernig, Austrija, eksperimentinis filmas, 2011 m., 17 min.). **19 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Didžiojo lokio sūnūs“ (rež. Josef Mach, Vokietijos demokratinė respublika, veiksmo filmas, vesternas, 1966 m., 92 min.). **19.30 val.** „Žalgirio“ arenėje – Platus kampus: „Duobkasy“ (rež. S?ndor Kardos, Vengrija, eksperimentinis filmas, 2010 m., 85 min.). „Neištkimybė“ (rež. Peter Kerek, Rumunija, drama, 2010 m., 28:54 min.). **20 val.** kino centre „Cinamon“, 1 salėje – Platus kampus: „Atenbergas“ (rež. Athina Rachel Tsangari, Graikija, drama, 2010 m., 97 min.). **21 val.** kino centre „Cinamon“, 3 salėje – Platus kampus: „Kryčio baimė“ (rež. Bartosz Konopka, Lenkija, drama, 2011 m., 90 min.). **21 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Limonadinis Džo“ (rež. Oldrich Lipsky, Čekoslovakija, komedija, 1964 m., 98 min.). **21.30 val.** „Žalgirio“ arenėje – Platus kampus: „Iš rytu“ (rež. Chantal Akerman, Prancūzija, Belgija, Portugalija, dokumentika, 1993 m., 110 min.), „Merkurijus“ (rež. Sandro Aguilar, Portugalija, drama, 2010 m., 18:35 min.).

Spalio 7 d., penktadienį, 15 val. „Žalgirio“ arenėje – Tapatumai: „Virpuliai“ (rež. Baldvin Z, Islandija, drama, 2010 m., 97 min.). **15.30 val.** kino centre „Cinamon“, 2 salėje – Platus kampus: „Šétonas Horas“ (rež. Bruno Dumont, Prancūzija, drama, 2010 m., 109 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Limonadinis Džo“ (rež. Oldrich Lipsky, Čekoslovakija, komedija, 1964 m., 98 min.). **17.15 val.** „Žalgirio“ arenėje – Muzika keičianti pasauli: „Komeda – gyvenimo garso takelis“ (rež. Claudia Butenhoff-Duffy, Vokietija, Lenkija, dokumentika, 2009 m., 52 min.). Susitikimas su režisierių Claudia Butenhoff-Duffy ir produseriu Wojciech Szczudlo. **17.30 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Tapatumai: „Hi-So“ (rež. Aditya Assarat, Tailandas, drama, 2010 m., 102 min.). **18.30 val.** kino centre „Cinamon“, 3 salėje – Tapatumai: „Mano vardas Ki“ (rež. Leszek Dawid, Lenkija, drama,

6 d., ketvirtadienį, 18 val.

Kauno menininkų namuose – kūrybos valanda su grafikos grandu Romualdu Čarna „Nuo vizijos iki grafikos laškto“. Vacaro metu dailininkas parodys, kaip vyksta grafikos darbo kūrimo procesas. Iėjimas nemokamas.

7 d., penktadienį, 17 val. muzikos mokyklų mokytoju koncertas „Rudens spalvos“. Koncertą ves Eglė Valantinienė. Iėjimas nemokamas.

9 d., sekmadienį, 16 val. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje – VIII Kauno varpų muzikos festivalio koncertas „Zodžiai ir garsai“. Koncerte išgirsime Tautvydos Marcinkevičiūtės ir Gintaro Patacko poetinius balsus. Karilijonu skembins Giedrius Kuprevičius ir Julius Vilnonis.

10 d., pirmadienį, 18 val. trio „Grazios“ koncertas „Svajonių sūkury“. Dalyvauja: Joana Gedmintaitė (sopranas), Viktorija Zabrodaitė (fleita), Šviesė Čepliauskaitė (fortepijonas). Ivariapalvėje programoje: Léo Delibeso, Francis Poulenco, Claude Debussy, Frédéric Chopin, Giacomo Puccinio, Ferenz Liszt, Giuseppe Verdi, Francois Borne, Sir Julius Benedicto, Sir Henry R. Bishopo kūriniai. Bilietai kaina – 12 Lt, moksleiviams, studentams, žmonėms su negalia ir turintiems „Daily Card“ nuolaidą kortelę – 8 Lt, senjoram – 5 Lt.

11 d., antradienį, 19 val. Marijono Mikutavičiaus ir grupės akustinis koncertas „Aš tikrai myliu Lietuvą“. Bilietai kainos – 50, 60, 70 Lt. Bilietus platina *Bilietai.lt*.

13 d., penktadienį, 18 val. „Dedikacija Bachui“. Darius Mažintas: klavišų juoda-balta filosofija. Bilietai kainos – 23, 33, 43 Lt. Bilietus platina *Tiketa*.

Filharmonijos kasa (L. Sapiegos g. 5) dirba II-VII 14-18 val., tel. 20 04 78. Bilietus taip pat platina *Tiketa*.

2011 m., 98 min.). **19 val.** kino centre „Cinamon“, 1 salėje – Platus kampus: „Athenbergas“ (rež. Athina Rachel Tsangari, Graikija, drama, 2010 m., 97 min.). **19 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Cingačgukas, Didžioji gyvatė“ (rež. Richard Groschopp, Vokietijos demokratinė respublika, veiksmo filmas, vesternas, 1967 m., 92 min.). **19 val.** „Žalgirio“ arenėje – Tapatumai: „Premija“ (rež. Paula Markovitch, Vokietija, Prancūzija, 2009 m., 4 min.). Susitikimas su režisieriumi Tomu Fassaertu. **20 val.** kino centras „Cinamon“, 5 salėje – Tapatumai: „Gyvulys“ (rež. Martin Jern, Emil Larsson, Švedija, drama, trileris, 2011 m., 90 min.). **20.30 val.** kino centre „Cinamon“, 3 salėje – Tapatumai: „Hi-So“ (rež. Aditya Assarat, Tailandas, drama, 2010 m., 102 min.). **20.30 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Istatymas ir kumštis“ (rež. Jerzy Hoffman, Edward Skórewski, Lenkija, drama, 1964 m., 92 min.), „Šachmatų istorija“ (rež. Ingvar Stefansson, Islandija, drama, 2011 m., 5:39 min.). **21.30 val.** „Žalgirio“ arenėje – Tapatumai: „Premija“ (rež. Paula Markovitch, Vokietija, Prancūzija, 2010 m., 120 min.). Susitikimas su režisieriu Paula Markovitch ir kompozitoriumi Sergio Valente Gurrola Alvarez. **22 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Tapatumai: „Gyvulys“ (rež. Martin Jern, Emil Larsson, Švedija, drama, 2011 m., 90 min.). **22 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Platus kampus: „Anapus miego“ (rež. Rebecca Daly, Vengrija, Airija, Nyderlandai, drama, 2010 m., 25 min.), „Ramybė“ (rež. Siegfried A. Fruhauf, 2010 m., 6 min.), „Degantys rūmai“ (rež. Mara Mattuschka, Chris Haring, Austrija, 2009 m., 32 min.), „Laipojimas“ (rež. Daniel Zimmermann, Austrija, Šveicarija, 2010 m., 14 min.). **22 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Platus kampus: „Anapus miego“ (rež. Rebecca Daly, Vengrija, Airija, Nyderlandai, drama, 2011 m., 88 min.), „Jurijaus Lenono nusileidimas Alfioje 46“ (rež. Anthony Vouardoux, Vokietija, Šveicarija, drama, 2010 m., 14 min.). **21 val.** „Žalgirio“ arenėje – Tapatumai: „Angelės Doelyje“ (rež. Tom Fassaert, Belgija, Nyderlandai, dokumentika, 2011 m., 77 min.), „Tu ir aš“ (rež. Karsten Krause, Vokietija, 2009 m., 4 min.). Susitikimas su režisieriumi Tomu Fassaertu. **20 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Tapatumai: „Gyvulys“ (rež. Martin Jern, Emil Larsson, Švedija, drama, 2011 m., 90 min.). **20.30 val.** kino centre „Cinamon“, 3 salėje – Tapatumai: „Hi-So“ (rež. Aditya Assarat, Tailandas, drama, 2010 m., 102 min.). **20.30 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Raudonieji vesternai: „Istatymas ir kumštis“ (rež. Jerzy Hoffman, Edward Skórewski, Lenkija, drama, 1964 m., 92 min.), „Šachmatų istorija“ (rež. Ingvar Stefansson, Islandija, drama, 2011 m., 5:39 min.). **21.30 val.** „Žalgirio“ arenėje – Tapatumai: „Premija“ (rež. Paula Markovitch, Vokietija, Prancūzija, 2010 m., 120 min.). Susitikimas su režisieriu Paula Markovitch ir kompozitoriumi Sergio Valente Gurrola Alvarez. **22 val.** kino centre „Cinamon“, 2 salėje – Muzika keičianti pasauli: „Šiandienos vaikai“ (rež. Jerome de Missolz, Prancūzija, miuziklas, drama, 2011 m., 97 min.).

Spalio 8 d., šeštadienį, 14 val. kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Muzika keičianti pasauli: „Cigarečių dainos“ (rež. Marek Šul?k, Jana Kovalčíkova, Slovacia, dokumentika, 2010 m., 50 min.). **14 val.** „Žalgirio“ arenėje – Tapatumai: „Marijos“ (rež. Željka Sukova, Kroatija, dokumentika, komedija, 2011 m., 62 min.), „Mergina“ (rež. Fijona Jonuzi, Švedija, drama, 2011 m., 15 min.). **15 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, II dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, II dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, I dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, I dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, II dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, I dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, II dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, I dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – Kino aukso amžius: Slovaku naujoji banga: „25 metai po šešiasdešimtųjų, arba Čekoslovakų Naujoji banga“, II dalis (rež. Martin Šulík, Slovacia, Čekija, dokumentika, 2010 m., 105 min.). **16 val.** kino centre „Cinamon“, 5 salėje – Visos mūzos: „Laiminga šeima“ (rež. Gabriele Salvatores, Italija, komedija, 2010 m., 94 min.). **16 val.** „Žalgirio“ arenėje – Visos mūzos: „Pasidaryk pats“ (rež. Gillian Wearing, Didžioji Britanija, dokumentika, 2010 m., 83 min.). **17 val.** Kauno apskrities viešojoje biblioteko

„Nemunas“ rekomenduoja

Kitokio kino klube – „Valgyk, melskis, mylėk“

Gediminas JANKAUSKAS

Antradienį, spalio 11 d., Kitokio kino klube žiūrėsime mūsų skaitytojoms gerai žinomas amerikiečių žurnalistas Elizabeth Gilbert knygos „Valgyk, melskis, mylėk“ ekranizaciją.

Išsiskyrusi su vyru ir pajutus, kad jos gyvenimui trūksta ypač svarbaus komponento, filmo herojė Liza Gilbert (aktorė Julia Roberts) pasinaudoja gerai žinomu permainu receptu, nes žino, kad puikiausias vaistas nuo gyvenimo monotonijos ir kasdienybės stresų – kelionė į kokią nors egzotišką salę. „Nebegalvojau, ką rintis: Ita-

liją, Indiją ar Indoneziją. Nuspren- džiau, kad noriu vykti į visas šias šalis ir kiekvienoje praleisti po keturis mėnesius. Italijoje norėjau išmokti malonumo, Indijoje – atsi- davimo Dievui, o Indonezijoje – suderinti abu.“

Pirmaoji filmo dalis skirta itališ- kam „romanui su pica“. Ir ne tik su. Itališkos virtuvės gundymams Liza atsiuoda kaip tikra hedonistė ir smagurė. Čia realizuojamos visos savo svoriu susirūpinusių moterų slapčiausios svajonės apie ledus, kreminius pyragaičius ir kitokius pikantiškus gardumynus. Tegyvuoja sveikas kūnas, kuriamė puikiai jaučiasi sveika dvasia!

Antrasis dvasinio tobulėjimo etapas moters laukia Indijoje. Ap- sistojusi nuošaliame vienuolyne, Liza stengiasi pasinerti į medita- cijos gelmes. Naudingų patarimų, kaip pagal šią metodiką tobulėti, ji sužino iš... buvusio alkoholiko Ricardo (aktorius Richardas Jenkins), mokinčio kalbėti vien indiškos išminties perlais, „tarsi jis būtų mintinai išmokes visas Helen Exley ar Robin Sharma knygas“. Indijoje Liza mokosi liautis gal- voti ir nori įvaldyti jutimo meno subtilybes. Na, o paskutinėje savo kūniškai dvasiškos piligrimystės stotelėje Bali saloje moteris tikisi galutinai susiražinti vidinę pu- siausvyrą ir ramybę. O kartu su jo- mis netikėtai atranda ir (aišku, ka) tikraja meilė seksualaus Javiero Bardemo pavidalu!

Tiek knyga, tiek pagal ją su mi- nimaliausiais nukrypimais nuo teksto sukurtas filmas labai pana- šus į naudingų patarimų vadovėlį, tinkantį visiems gyvenimo atve- jams. Tai ir tradicinis moteriškas romanas, ir net savotiškas turisti- nis gidas, kuriuo vadovaujantis galima svečiose šalyse ieškoti ir Die- vo, ir gero restorano. Apie tai, kad kai kurie knygos puslapiai prime- na populiarai paaiškintos filoso- finės išminties konceptą, né kal- bėti neverta. Galėtume cituoti ištis- sus posmus, kurių turinys toks pat „gilus“ kaip ir Paolo Coelho teksta. Ir, žinoma, nevalia pamiršti, kad knygoje vienas šimtas aštuoni skry- rai atitinka šimtą aštuonis Japa- Malas, Indijos maldos rožinio ka- roliukus.

Kauno karuselė

Rugsėjo 16 d. Kauno ap- skrities viešojoje biblioteko- je atidaryta Viktorijos Kruš- nauškienės fotografijų paroda „Kaip iš balto baltame išsiri- to spalvota „višta“. Joje eks- ponuojamos fotografijos pa- dalytos į dvi serijas – spalvo- tos balto kiaušinio metamor- fozės ir moterų aktai. Abi se- rijos sieja pozavimas ir švie- sos fizika, todėl jos ir sujung- tos.

Parodos atidarymo metu au- torė prisipažino, kad mintis foto- grafuoti baltą kiaušinį bal- tame fone jai buvęs kūrybinis išsūkis. Kokios spalvos gali būti balta? Tai pirmas klausimas, kuris kyla einant nuo vienos elegantiškai pozuojančio balto kiau- šinio fotografijos prie kitos. „Tikrai, tiesiog spalvota „višta“ gali tapti baltas kiaušinis“, – linksejo galvo- mis parodos lankytėjai. Šviesa su- kuria naują tikrovę. Kiaušinis gali keisti spalvą, formą. Viskas priklau- so nuo to, kaip, kokiu kampu, su ko- kia nuotaika pažiūrėsi... į pasaulį. Jis gali būti raudonskruostis tarsi rude- ninis obuolys, sodriai mėlynas lyg

visą dangų nuskandinęs vanden- nas ar žalias tartum saulėje išsimau- džiusi vynuogė.

Aktų fotografijoje nėra sceno- vaizdžio, jokių konteksto nuoro- dų, todėl visas kūvis tenka balta- me fone pozuojančiam idealizuotam moters kūnui. Autorė žvelgia į lengvai, tarsi ore pakibusi graci- gą judesį, svajingą nuotaiką. Lyg ir mėginama sustabdyti laiką nuo- taikas kuriančiais aksesuarais – ki- birėliu raudonų braškių, kiaura tarsi rėtis draperija, kukliu ramunės žiedu, vandens purslais.

Savo kūrybą autorė apibūdina lakoniškai – „foto- grafuoti – tai laisvai matyti“. Autorė dirba studijinės fotografių ir repotažo kryptimi. Tai jau antroji as- meninė jos paroda. V. Kruš- nauškienė – fotokonkurso „Ispūdinga“, surengto „Sie- mens“ arenėje, laureatė.

Paroda veiks iki spalio 11 d.

Rita STRIUKIENĖ

Savaitgalis prie televizoriaus

Auksinio rudens nuotaikos ir desperatiškos kino istorijos

Gediminas JANKAUSKAS

Režisierius Joelis Schumacheris Holivude laikomas „plataus profilio“ meistru, nes sugebėjo perprasti bemaž visus žanrus, net specifi- nių sugebėjimų reikalaujantį miu- ziklą („Operos vaiduoklis“). Neblo- gai jam sekasi ir kurti dramas apie skaudžius psychologinius lūžius. Kriminalinis trileris „Nuopoulis“ (penktadienis, 23.30 val., TV1) pri- klauso šiai filmų kategorijai. Jo he- rojaus Viljamo Fosterio (aktorius Michaelas Douglas) nemalonumai prasidėjo nuo ankstyvo ryto. Išteli- ges automobilių kamštyje jis pastebėjo, kad mašinos kondicionierius neveikia, langas neatsidaro, o įkyri musė zuja aplink nosį. Tačiau šie nesklandumai téra menkos smul- kmenos, palyginti su tikrosiomis vyriškio problemomis. Atleistas iš darbo, išsiskyręs ir teismo sprendimu netekęs teisės matytis su dukrele, Viljamas griebiasi desperatiško akto – keliauja į dukters gimtadienį, pasiryžęs nušluoti visus, kurie pasipainios jo kelyje.

Romantinėje dramoje „Rudu- Niujorke“ (šeštadienis, 14.30 val., TV3) Richardo Gere'o vaidinamas madingo restorano Niujorke savi- ninkas Vilas Keinas yra tikras trum-

palaikių romanų meistras. Tačiau susipažinęs su Šarlota Filding (ak- torė Winona Ryder) šis kilniai prazi- lęs mergišius pasijunta tarsi visiš- kai sutrikę berniūkštis. Šarlota dvi- gubai jaunesnė už jį, o Vilas kur- kas labiau patyres. Tačiau greitai lovelasas supranta, kad jam dar anksti save vadinti moteriškos psi- chologijos žinovu.

„Juodujų“ kriminalinių filmų tradicijas primena režisierius Bria- no De Palmos trileris „Juodoji Or- chidėja“ (šeštadienis, 21.20 val., BTV), sukurtas pagal Jameso El- lroy’us romaną. Ir knygos, ir filmo pagrindą sudaro šiurpus įvykis: 1947-ųjų sausį Los Andžele buvo žiauriai nužudyta mergina Betė Sort, į „Angelų miestą“ atvykusi daryti kino aktorės karjeros. Ji sava- jojo apie stubinamą sėkmę Holivude, o jos belaukdama pragyvenimui užsidirbo naktiniuose klu- buose ir filmuodamas pornografi- niuose filmuose.

Ši nusikaltimą privalo išaiškinti du policininkai – Bakis Bleičertas ir Li Blančardas. Sadistiškos žmog- žudystės motyvai ir žudikas tuo metu neišaiškinti, todėl romano au- torius išdriso pateikti savo versiją.

Cikle „Lietuvių kino aukso fon- das“ (šeštadienis, 23.00 val., LTV)

reikia pažiūrėti režisieriaus Gycio Lukšo dramą „Virto ažuolai“, su- kurta pagal Juozo Baltušio „Parduo- tū vasarą“ motyvus. Daugiau nei pries tris dešimtmecius filmas intri- gavo pažadu parodyti „šekspyriš- kas aistras lietuviškame sodžiuje“. Tai išties šiurpą kelianti istorija, kaip samdinė Kazytė (aktorė Nijo- lė Lepeškaitė) sumanė tapti pasi- turinčios sodybos šeimininke ir be jo- kių skrupulų pašalino savo kelyje visas kliūtis.

Kur kas linksmesnė bus romaninė komedija „Geriausias drau- gas“ (šeštadienis, 0.30 val., TV3), kurioje pamatyse labai keista pora. Jogos instruktorei Ebei (ja su- vaidino Madonna) fatališkai nesi- sekė susirasti nuolatinį gyvenimo draugą. Matyt, visus kandidatus tuo pat atbaidydavo balzakiškas amžius, nepriklasomas charakte- ris ir troškimas bet kokia kaina pa- gimdysti vaikelį. O kai tik pasitaiko visais atžvilgiais tinkama partija (aukštas, gražus, inteligentiškas, subtilus, vienišas architektas), pa- aiškėja, kad Robertas Vaitekeris (aktorius Rupertas Everettas) yra gėjus.

Pagal Napoleono laikų rašytojo Choderlos de Laclos romaną „Pa- vojingo ryšiai“ sukurto filmo „Ero-

tiniai žaidimai“ (šeštadienis, 1.30 val., LNK) veiksmas iš XVIII a. Pram- cūcijos perkeltas į mūsų dienų Ameriką. Turingos šeimos atžalos Kat- rina Mertej ir Sebastianas Valmon- tas ką tik išstojo į kolėdą. Tačiau užuot kibusi į mokslus porelė sta- čia galva neria į meilės nuotykių liūnā. Katrina įkalba savo įbrölį su- gundyti jauną skiaustulį Anetę. Jei vaikinui pavyks, jo laukia Katrinos glamones. O jeigu išeis šnipštasis, Se- bastianas turės skirtis su savo pra- matniu „Jaguaru“...

Drama „Imtynininkas“ (sekma- dienis, 21.00 val., TV3) pradėjo naują etapą aktoriaus Mickey Rour- ke'o karjeroje. Jo „Taranu“ pramin- tas kovotojas ringe Rendis Robin- sonas yra tikras šiuolaikinis gladiatorius, kaskart į areną išeinantis tarsi paskutinį kartą. Nežmoniškų do- pingo ir baltymų ir dozių „pripum- puoti“ ir randų išraižyti raumenys, ilgi, beveik iki juosmens plaukai, po plastinių operacijų veide sustin- gusi skausmo ir pasišlykštėjimo kaukė – visa tai verčia mus galvoti visai ne apie sveiko kūno ir švie- sios sielos harmoniją. Greičiau pri- simeni daktaro Frankensteino monstrą, legendinį Golemą, barba- riškų mitologijų kolosą, priverstą savo gyvulišku skausmu tenkinti

pramogų ištroškusių publikos įgeidžius. Rendis ne kartą bandė pa- bėgti iš šio smurto persisunkusio pasaulio, bet kaskart tarsi kažkokio galingo magneto traukiamas, vėl sugriždavo ten, kur nėra vietos žmo- giškumui – tik kova be jokių tai- skylių.

Panašiomis ekstremaliomis sąly- gomis gyvena ir aktoriaus Nicola- so Cage'o herojus filme „Bogas po- licininkas“ (sekmdienis, 23.15 val., LNK). Policininkui Terensui Mak- donahui korupcijos ir marodierų užvaldytame Naujajame Orleane tenka tirti vienos šeimos iš Senegalo nužudymo bylą. Panašu, kad ne- turtingi emigrantai tapo vietinės narkomafijos aukomis. Terensas kruopščiai aiškinasi ši žiaurų nusi- kaltimą, bet ne mažiau aistringai ieško... dar vienos kvaishalų dozes, kuri padeda numalšinti stiprų nu- garos skausmą.

N. Cage'as gražiai papildo reži- sieriaus Wernerio Herzogo ankstes- niuose filmuose matytus idėjos maniakus ir mistinio polėkio ap- sėstus fanatikus. Anksciau tokius tipus W. Herzogo filmuose nepa- prastai įtaigiai vaidino jau miręs aktorius Klausas Kinskis. Galima tik išsivaizduoti, kaip jis būtų persikū- nięs į blogą „mentą“.